LAIKAS

Nr. 144 VIII M.

"EL TIEMPO" — SEMANARIO LITUANO — 23 DE JULIO — LIEPOS 23 D., 1955 METAI

NUO MUENCHENO IKI ŽENEVOS

DIDIEJI TARIASI

Daug spėliojimų ir lūkesčių sukėlusi „didžiųjų ketvertuko" konferencija jau prasidėjo š. m. liepos mėn. 18 d. buvusiuose Tautų Sąjungos rūmuose gražioje Ženevos ežero pakrantėje. Prasidėjo su šypsenomis lūpose, širdingais rankos paspaudimais, gražiais žodžiais ir viltimis. Jau spėjo pasakyti kalbas visi keturi JAV, Prancūzijos, Anglijos ir Sovietinės Rusijos vykdomųjų valdžių galvos.

Iš šių pagrindinių keturių kalbų galima būtų sudaryti dvi sroves — vakariečių ir Maskvos.

Vakariečių pageidavimus galima būtų nusakyti Eisenhowerio kalbos pagrindiniais punktais: 1) Vokietijos sričių apjungimas po viena valdžia, 2) Satelitinių kraštų nepriklausomybės, pagal Jungtinių Tautų steigiamosios deklaracijos principus, 3) geležinės uždangos pašalinimas, 4) tarptautinio komunistinio judėjimo apvaržymas, 5) nusiginklavimo problemos ir 6) branduolinės energijos panaudojimas taikingiems tikslams.

Prancūzijos ministerio pirmininko E. Faure ir Anglijos min. pirm. E. Edeno kalbos kiek mažiau tesustoja prie JAV prezidento Eisenhowerio iškeltų punktų visumos. Jie daugiau tenkinosi bendrais posakiais apie Europos tautų taiką ir saugumą. Savaime suprantama, nei E. Faure nei A. Edenas nerado reikalo plačiau sustoti ties Eisenhowerio iškeltais klausimais. Galima būtų manyti, kad pritardami JAV prezidento iškeltoms problemoms, nematė reikalo pabrėžti jas savo kalbose, o gal ir kitaip galvojo.

„Draugo" Bulganino kalba santūri, be didelių mandrybių, tačiau aiškiai maskvinio sukirpimo, iškėlė komunistinės Kinijos pripažinimo, Formozos, regijonalinių faktų panaikinimo ir visuotinų saugumo paktų sudarymo klausimus. Be abejonės, tai sena Maskvos dainelė, ypač turint galvoje, jog Bulganino tvirtinimas, kad Lenkija, Čekoslovakija, Bulgarija, Rumunija, Vengrija ir Albanija yra komunistinės valstybės pagal „savo laisvą apsisprendimą". Gerai žinome ne tik mes, bet ir visas laisvas pasaulis, kokį „laisvą apsisprendimą" pasirenka žmogus, kai plėšikas atremia į šonkaulius pistoleto vamzdį. Nepaminėjo Bulganinas tik Jugoslavijos, nes Maskvos „draugų" lankymasis Belgrade nebuvo toks sėkmingas, kaip buvo laukta ir tikėtasi. Savaime suprantama, nepalietė nei Baltijos kraštų likimo — jie juk jėga užgrobti, prievartaujami ir nelaisvi! Perdaug jau akiplėšiška būtų tvirtinti, kad Lietuva, Latvija ir Estija savo „laisvu noru" įsijungė į komunistinę vergiją.

ARGI TIK TIEK?!...

„Didžiųjų ketvertuko" posėdžiai tuo tarpu vyksta pasikalbėjimų ženkle. Nėra dar nustatytos darbotvarkės, kurią bando nustatyti „ketvertuko" užsienio reikalų ministeriai. Paskutinios žinios rodo, kad šiuo reikalu visi ministeriai jau yra susitarę pasiūlyti šiuos klausimus konferencijos dalyviams:

1. Vokietijos sujungimas
2. Europos saugumas
3. Nusiginklavimo problema
4. Vakarų ir rytų santykiavimo vystymasis.

Iš šių klausimų matome, kad vieno pagrindinės svarbos klausimo visgi trūksta — *nepriklausomybės suteikimas pavergtiems kraštams.* Jei didieji savo pasitarimuose palieka nuošalyje laisvę, negalime manyti, kad taika bus įgyvendinta. Jau š. m. gegužės mėn. 20 d. numeryje esame iškėlę pavergtųjų kraštų laisvės klausimą, tikėdamies kad ši Ženevos konferencija nebus paversta dar nauja *nuolaidų konferencija bolševikams dėl baimės.*

Jei šios konferencijos dalyviai neprisimena ar nenori prisiminti 1938 m. Müncheno konferencijos išdavų, tad norėtųsi visgi Eisenhoweriui, E. Faure ir A. Edenui priminti — nuolaidos nepatikrina taikos, nei gruoboniu užmačių nesumažina. Hitleris nuolaidų keliu sukėlė karą, gi Bulganinas su savo „raudonaisiais" ne per nuolaidas suteiks laisvę pavergtiems kraštams ir taiką visam pasauliui. Tik kietas ir ryžtingas vakariečių nusistatymas matyti v i s a s tautas laisvas ir nepriklausomas yra tikrasis kelias į visuotiną taiką, gi griežtas ir be baimės reikalavimas yra priemonė ir laidas taikai įgyvendinti.

Nenuostabu todėl, kad E. Faure ir A. Edeno kalbose „praleistas" bolševikų pavergtųjų tautų klausimas rimtai kelia susirūpinimo mums. Nenorėtume tikėti, kad Prancūzijos ir Anglijos ministerių pirmininkų tyla šiuo klausimu būtų galutina ir sąmoninga, kaip nedrįstame galvoti, kad reikalavimas laisvės bolševikų pavergtiesiems blogai galėtų būti suprastas šių kraštų kolonijose.

PO ŽENEVOS PASITARIMŲ

Netenka abejoti, kad šią Ženevos konferenciją reikia laikyti paruošiamąja. Negalime nuspėti dar prie kokių išvadų prieis „ketvertukas", tačiau ir mūsų troškimas yra tiktai vienas — matyti ir mūsų mielą tėvų žemę laisvą ir nepriklausomą. Tai netik troškimas, bet ir mūsų teisė, nes tikime, kad Jungt. Tautų chartoje įrašyti žodžiai dėl didelių ir mažų tautų laisvo apsisprendimo nėra tik formos reikalas, bet taikos būtinybė. Tai duoda viltis, kad nebus pamirštas ir mūsų reikalas, gi Ženevos konferencija nepavirs dar viena nauja nuolaidų konferencija.

— a. b. c —

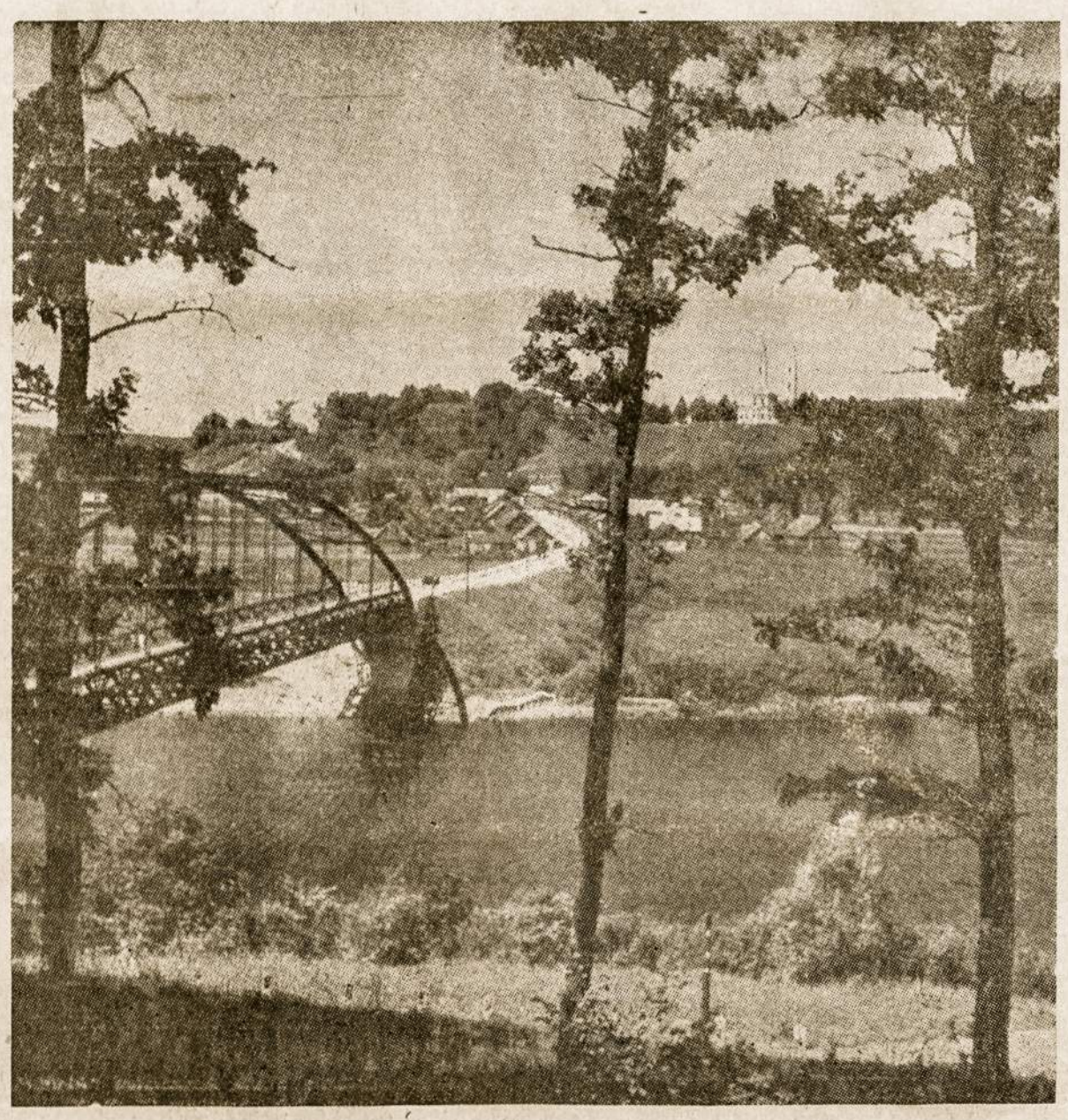

KELIAS Į RAUDONDVARĮ — Nuotrauka V. Augustino

J. E. VYSKUPAS VINCENTAS BRIZGYS ir prelatai: Jonas Balkūnas ir Ignas Albavičius atvyksta į Argentiną rugpjūčio 1 d.

Grįždami į J. A. Valstybes iš Eucharistinio Kongreso, kuris buvo Rio de Janeire, Brazilijoje, J. E. Vysk. Vincentas Brizgys, prelatai: Jonas Balkūnas, Ignas Albavičius ir, manoma, Vladas Tulaba rugpjūčio 1 d. atvyksta į Argentiną. Minėti svečiai bus Ezeiza aerodrome rugpjūčio 1 d., 8,35 val. vakaro. Be to, po Eucharistinio Kongreso apsilankys daugybė kitų svečių, lietuvių ir svetimtaučių. Iš lietuvių bus dar kun. dr. Antanas Juška, kun. Kazimieras Bučkevičius ir kun. Jonas Kardauskas. Svečius sutiks organizacijų atstovai ir kuo didesnis skaičius lietuvių. Minėti asmenys apsigyvens Aušros Vartų lietuvių parapijos patalpose pas TT. Marijonus.

J. E. VYSKUPAS VINCENTAS BRIZGYS (g. 1903 XI 10 Marijampolės aps. Liudvinavo vl. Plynių k). Pradžios mokslą išėjo Daukšiuose, toliau mokėsi Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijoje, 1921 stojo į Seinų, vėliau Vilkaviškio kunigų seminariją, kurią baigė Gižuose 1927. Kunigu įšventintas 1927 VI 5. Trejus metus vikaravęs S. Kalvarijoje, 1930 — 1935 studijavo Romoje Gregorianume ir gavo filosofijos ir kanonų teisės doktoratus (disertacijos: Spinozos Dievo buvimo įrodymo kritika ir Moterystė pagal civilinius įstatymus). Drauge klausė socialinių mokslų ir eilę kitų kursų. 1936 — 1940 dėstė Vilkaviškio kunigų seminarijoje, tuo pačiu metu dalyvaudamas Katalikų akcijos valdyboje ir kūrijos tribunole. 1940 IV 2 nominuotas Kauno arkivyskupo vyskupu padėjėju. 1940 — 1941 tuo laiku visai Lietuvai vienintelės kunigų seminarijos rektorius. 1941 — 1944 VDU teologijos fakulteto dekanas. Nuo 1951 gyvena Chicagoje. Katalikų spaudoje bendradarbiauja nuo 1922, pradžioje Pavasaryje, paskiau Tėvynės Sarge, Tiesos Kelyje, Žvaigždėje, Ryte, XX Amžiuje. Iš Lietuvos išvykęs 1944 į Vokietiją, nuo to laiko bendradarbiavo Aiduose, Ateityje, Darbininke, Drauge, Tėviškės Žiburiuose, Tėvų Kelyje, Šv. Pranciškaus Varpelyje, Šv. Kazimiero Akademijos Aide ir kt. 1942 Lietuvos Archyve išsp. Civilinės metrikacijos klausimu 1939. Vadinamosios civilinės jungtuvės proto, teisės ir istorijos šviesoje 1939. Išvertė L. Fanfani Viennolių luomo katekizmą 1938, Angelo Trolsi Teisybės paveikslą 1938. Bendradarbiavo Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos išleistame leidinyje Kelias į laimingą šeimą 1939. Išvertė Arndto Šv. Stanislovą Kostką.

J. E. Vyskupas Vincentas Brizgys yra labai daug nusipelnęs Lietuvai. Ėjo įvairias pareigas pačiais sunkiausiais laikais Kaune, o dabar tremtyje dirba ne tik Bažnyčios gerui, bet kartu Lietuvai, kuris deda visas pastangas, kad ji būtų laisva. Argentinos lietuviškoji kolonija džiaugiasi, kad galės sutikti daug nusipelniusį tautietį ir labai dėkinga, kad ją aplankė pačiu gal sunkiausiu laiku.

PRELATAS BALKŪNAS JONAS (g. 1902 X. 21 Moltby, Pa. JAV). Visuomenės veikėjas. 1912 m. pabaigęs prd. mokyklą išvyko Lietuvon, 1914 — 1919 m. mokėsi Marijampolės gimn., 1919 — 1922 kunigų seminarijoje Zypliuose ir Gižuose. 1922 grįžęs į JAV studijavo teologiją Niagaros univ., o 1926 V 29 Lackawanoje, N. Y. įšventintas kunigu. 1926 Brooklyno Apreiškimo parapijos vikaras, 1929 ten pat Angelų Karalienės parapijos vikaras, nuo 1933 Maspetho, N. Y. lietuvių Viešpaties Jėzaus Atsimainymo par. klebonas. 1948 II 3 pakeltas prelatu. Nuo 1949 Brooklyno vyskupijos patarėjas ir trustee.

Nuo 1930 ALRKF centro vald. įvairių pareigų narys, kelis kartus Kunigų Vienybės centro pirm., 1936 — 1953 Motinėlės dr-jos ižd. arba sekr. 1935 — 1940 ALRKF informacijų centro vedėjas, nuo 1943 jos imigracijos reikalų komisijos ved. ir jos atstovas NCRC — NSWC centruose. 1944 — 1949 BALFo įkūrimo vienas jo direktorių. 1940 VIII 6 liet. kunigų suvažiavime Atlantic City B. pirmas iškėlė ir įkūnijo mintį suorganizuoti Tarybą Lietuvai Gelbėti, kuri vėliau virto Amerikos Lietuvių Taryba. 1933 — 1951 Lietuvos Universalinio Biuro vienas steigėjų ir direktorius. 1940 — 1943 Liet. Kat. Kunigų Komiteto (nuo karo nukentėjusiems šelpti) sekret.: 1945 — 1946 American Bil of Rights Association vicepirm., 1947 lietuvių atstovas American Overseas Aid. Nuo 1941 Liet. Kultūros Instituto vald. narys, nuo 1948 ALK Akcijos Fondo ir Ateitininkų Susišelpimo Fondo pirm. ir globėjas. Nuo pat įsteigimo ALT narys.

Nuo 1922 bendradarbiauja Garse, Darbininke, Vytyje, Drauge, Amerikoje, Moksleivyje, 1923 Tėvynės Balso red., 1933 — 1935 Amerikos redaktorius, 1941 — 1942 Kunigų Vienybės Biuletenio red. 1941 suredagavo Kunigų Vienybės Metraštį, 1943 vienas ALK Darbų redaktorių. Pasirašo pavarde arba V. Juronis, Jasys, Žvalgas.

PRELATAS ALBAVIČIUS IGNAS (g. 1890 VII 29 Lazdijuose). Baigė pradžios mok. Lazdijuose, gimnaziją Novorosijske, kun. seminariją Seinuose (1907 — 1923), Gregorianum univ. Romoje (1912 — 1914) filosofijos lic. laipsniu. 1914 vikaras Šv. Jurgio par. Chicagoje, 1918 klebonas Dievo Apvaizdos par. ir 1940 Šv. Antano par. Cicero, Ill. Nuo 1920 L. K. Federacijoje ėjęs pirmininko pareigas, nuo 1942 ALT narys, vienas BALF organizatorių. Katalikų Spaudos Draugijos, leidžiančios Draugą, pirmininkas. Pastatė Dievo Apvaizdos bažnyčią Chicagoje 1927, o Cicero, Ill., parapijos mokyklą.

Minėti Prelatai yra dideli lietuviško veikimo šulai J. A. Valstybėse, daug prisidėję prie imigrantų įkurdinimo įvairiuose kraštuose, šelpę juos Vokietijoje, todėl visa lietuviškoji Argentinos kolonija jiems reiškia gilią pagarbą ir dėkingumą.

INICIASE EN RIO EL CONGRESO EUCARISTICO

ENTUSIASTA RECEPCION AL LEGADO PAPAL

Rio de Janeiro, 16 (AFP). —

Dominada por el Cristo del Corcovado, la capital brasileña ha dado término a los preparativos, que se realizan desde hace un año, para el 36 Congreso Eucarístico Internacional que se inaugurará mañana, día en que comenzarán las actividades religiosas con más de un millar de Misas que se rezarán en las iglesias, instituciones y capillas privadas. El acto solemne de la inauguración oficial se efectuará en la noche del martes, con la recepción en honor del representante del Papa y al día siguiente se celebrará la primera Misa pontifical. La gran plaza donde se desarrollará el Congreso fue "entregada" oficialmente por el alcalde de Río de Janeiro, al arzobispo metropolitano cardenal Jaime Cámara. Esta inmensa plaza de 2.000 metros cuadrados fue construida sobre la base de la bahía de Río con tierra traída desde el Monte San Antonio, situado en pleno centro de la ciudad. Bancos de madera dispuestos en línea recta cubrirán más de cien kilómetros y podrán alojar a unos 250.000 fieles.

Ante el altar se eleva una cruz de tres toneladas y quince metros de altura, tallada en madera brasil, la dura madera que dio nombre al país. Representa a la cruz de la misma madera levantada por Alvarez Cabral, y ante la cual se rezó la primera Misa oficiada en Brasil. Un cirio, el mayor que se haya fabricado en el mundo, según se informó, será colocado ante el altar mayor y arderá consecutivamente 60 días y sus noches. El tabernáculo ha sido construído en oro, plata y piedras preciosas donadas por fieles brasileños. Tiene 5.752 brillantes de todos los tamaños y 1.200 piedras preciosas.

GRAN AFLUENCIA DE PEREGRINOS

Río de Janeiro 17 (AFP). —

Las actividades preliminares del 36 Congreso Eucarístico Internacional se iniciaron hoy con un llamamiento dirigido a todos los católicos del mundo para que hagan frente con resolución al "totalitarismo ateo". El llamamiento fue formulado ante representantes de 31 grupos católicos nacionales por Bernardo Jousset, de Francia, presidente de la Conferencia Internacional de Organizaciones Católicas.

Jousset habló en la reunión matinal, que estuvo precedida por una Misa a la que asistió el legado pontificio, cardenal Benedetto Aloisi Masella con cuya presencia se ha inaugurado el Congreso propiamente dicho el martes por la noche, en un acto gigantesco al aire libre.

"Sólo el mensaje de Cristo —declaró Jousset— es capaz de impedir que el hombre sea aplastado por las nuevas divinidades contemporáneas, la técnica materialista y el totalitarismo ateo".

DECLARACIONES DE TATO

"Tengo que expresar publicamente mi gratitud por el apoyo dado a mi país y por las rogativas hechas a Dios en favor de la Argentina" —declaró monseñor Manuel Tato, obispo auxiliar de Buenos Aires, a su llegada a Río de Janeiro.

*

ENTREVISTO EL CARDENAL COPELLO AL Dr. REMORINO

Buenos Aires 15 (Clarín). —

En las últimas horas de la tarde de ayer, mantuvo una prolongada conferencia con el ministro de Relaciones Exteriores y Culto, doctor Jerónimo Remorino, en el palacio San Martín, el cardenal primado doctor Santiago Luis Copello. Trascendió que durante la entrevista fueron abordados temas vinculados con las relaciones entre la Iglesia y el Estado, en términos cordiales. A poco de haberse retirado de la casa el cardenal Copello, llegó el ayudante del presidente de la Nación, mayor Máximo Renner, quien fue recibido inmediatamente por el doctor Remorino, retirándose al cabo de unos diez minutos. En la audiencia del prelado con el canciller, estuvo presente el director general de Culto, señor Leonardo Benítez de Aldama, quien asistió también a parte de la entrevista del doctor Remorino con el mayor Renner.

LLEGO EL LEGADO

El legado Papal, cardenal Benedetto Masella, llegó a bordo del Augustus. Veintiún cañonazos anunciaron su arribo, al tiempo que una banda militar ejecutaba los himnos pontificio y brasileño. El presidente Joao Café Filho, lo esperaba en el muelle y una abigarrada multitud aclamó con entusiasmo al representante de su Santidad, quien bendijo repetidas veces a la muchedumbre.

DATOS SOBRE LA POBLACION MUNDIAL

Nueva York, 14 (AFP) — Según el último informe publicado por la oficina de Estadísticas de la U. N., la población del globo a mediados del año pasado alcanzaba a 2.528 millones, 300 mil de habitantes.

En cifras redondas Asia, sin contar la Unión Soviética, tenía una población de 1.323.000.000 habitantes; Europa, sin contar a Rusia, 406.500.000; Unión Soviética, tanto Europea como en la parte de Asia, 214.500.000; América del Norte, 233.000.000; Africa, 216.000.000 América del sur, 121.000.000 y Oceanía, 14.200.000.

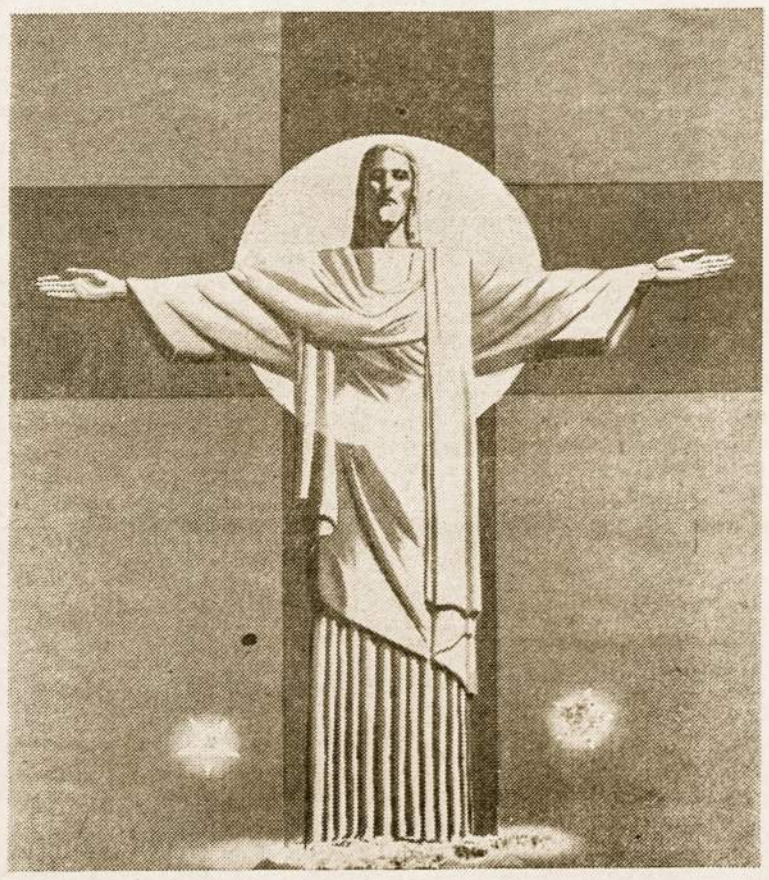

Kai pasaulis žiūri į Ženevą, tikin Kristų, kurio rankose yra čiųjų akys krypsta į Corcovado viso pasaulio likimas.

VISITO LOS TEMPLOS DAÑADOS EL MINISTRO DE OBRAS PUBLICAS

Buenos Aires 14 (Clarín). —

El ministro de Obras Públicas, ingeniero Dupeyron, visitó ayer otras iglesias dañadas en la noche del 16 de junio. Los templos recorridos por el mencionado secretario de Estado fueron los de San Nicolás de Bari, San Miguel Arcángel y Nuestra Señora de la Piedad. En los tres conversó con las respectivas autoridades eclesiásticas acerca de la mejor manera de encarar las reparaciones. Al respecto trascendió que los párrocos manifestaron que era propósito de los feligreses correr con los gastos que demandarán los trabajos. En cuanto a las basílicas de San Francisco y de Santo Domingo, cabe consignar que en ellas prosiguen las obras ya dispuestas.

Okupuotoje LIETUVOJE

KAIP LIETUVOS KOLŪKIAI PASIRUOŠĖ PAVASARIO SĖJAI

Savieji parsidavėliai spaudžia daugiau net už Chruščiovą

(E) Raudonieji Lietuvos okupantai 1954 m. negalėjo pasigirti jokiais ypatingesniais sukolūkinto žemės ūkio laimėjimais. Priešingai, visa eilė žemės ūkio šakų planų buvo „sužlugdyta", nors tie planai, palyginus su Neprikl. Lietuvs žemės ūkio gamyba, buvo nustatyti gana kuklūs. Spauda nuolat kritikavo ir kėlė aikštėn įvairius trūkumus kolchozuose ir sovchozuose. Net ir patys augščiausieji planuotojai turėjo pripažinti savo fiaską. Lietuvos kp ck sekretorius M. Šumauskas savo straipsnyje „Pagerinti darbą su kolūkių vadovaujančiais kadrais" 1955 m. sausio 26 d. „Tiesoje" rašė: „...O pas mus grūdinių kultūrų derlingumas kyla labai lėtai ir dar tebėra nepatenkinamas. Geriau dirbdami, mes galėtume turėti maždaug dvigubai didesnį derlingumą. Tai patvirtina pirmaujančiuose kolūkiuose metai iš metų gaunami rezultatai. Rimtai atsilieka pašarų bazė. Blogai išnaudojamos esamos didžiulės galimybės pašarų gamybai didinti gerinant pievas ir ganyklas. Neįvykdomi silosinių kultūrų, daugiamečių žolių ir šakniavaisių sėjos planai. ...Labai didelis mūsų kolūkių darbo trūkumas yra taip pat tai, kad 1954 m. nebuvo įvykdytas žiemkenčių sėjos ir rudeninio arimo planas".

Taip pat ir A. Sniečkus, Lietuvos kp ck pirmasis sekretorius, partijos aktyvo suvažiavime Vilniuje pareiškė („Tiesa" Nr. 47, 1955 m. vasario 25 d.): „...Tuo tarpu grūdinių kultūrų derlius mūsų respublikoje tebėra žemas. To priežastis yra ta, kad kolūkiai smarkiai užvilkina grūdinių kultūrų sėją, nuėmimą ir ypač kūlimą. Praeitais metais iki rugpiūčio 10 d. dauguma varpinių kultūrų jau visiškai subrendo, o nuimta jų buvo iki to laiko tik 48%. Vien dėl derliaus nuėmimo užvilkinimo respublikos kolūkiai neteko dešimtis tūkstančių tonų grūdų".

Todėl jau nuo praėjusio rudens partijos ir tarybiniams pareigūnams ir kolūkių vadovams nuolat buvo kalama, kad jų augščiausia „patriotinė" pareiga yra pašalinti pasireiškusius trūkumus ir užtikrinti 1955 m. didelį žemės ūkio produkcijos pakėlimą. Pažiūrėkime tad dabar, kaip eina paruošiamieji darbai tai didžiajai „patriotinei" pareigai įvykdyti.

Partijos patvarkymu svarbiausias kolūkių uždavinys žiemos periode buvo laiku supilti sėklos fondus ir tinkamai paruošti sėklą pavasario sėjai. Pavasario sėjai atėjus, kolūkiams vidutiniškai trūko ¼ reikiamo grūdinių ir ankštinių kultūrų sėklos kiekio, 1/3 kviečių sėklos, 4/5 (!!) vienamečių žolių sėklos, 3/4 (!) daugiamečių žolių sėklos, 1/3 reiklamo bulvių sėklos kiekio. Šį sėklos trūkumą dalimi galima paaiškinti tuo, kad kolūkiai turėjo didelių nuostolių dėl labai užvilkintų praėjusių metų derliaus kūlimo darbų (1955 m. sausio mėn. 10 d. dar buvo neiškulta 24,4% praėjusių metų derliaus!) Sakysim, „Sovietskaja Litwa" š. m. vasario 24 d. laidoje rašo: „Kolūkyje „Tarybinis laukas", Ukmergės rajono, iki šiol neiškulti javai nuo 350 ha ploto. Tas sutrukdė laiku supilti sėklos fondus ir užbaigti ūkinius metus". Panašiai rašo ir „Tiesa" straipsny „Nejaučiant atsakomybės" šių metų kovo mėn. 20 d.: „...Pirmosios vagos" kolūkis turėjo visas galimybes laiku iškulti derlių ir supilti sėklą. Kolūkyje be priekaištų dirba MTS sudėtinga MK-1100 kuliamoji, yra pakankamai nuosavų arklinių kuliamųjų. Tuo tarpu čia dar liko nekultas derlius nuo 120 ha. Sėklos kolūkyje supilta vos 17% reikalingo kiekio".

Šia proga tenka pažymėti, kad ir supilta sėkla toli gražu nevisuomet augštos kokybės, kad dėl netinkam sėklos laikymo dalis jos sugedo, į ką, žinoma, kolchozų duodamuose žemės ūkio ministerijai pranešimuose neatsižvelgta. Augščiau minėtame straipsnyje toliau konstatuojama: „...Ypač blogi reikalai su sėklos fondų sudarymu yra „Nemuno" kolūkyje. Čia kūlimas jau užbaigtas, o sėklos supilta vos 15,9% reikalingo kiekio. Ir tų pačių saugojimas neužtikrintas. Sėkla laikma net 14 vietų, prileidžiamas jos grobstymas. Dėl sandėlininko Kunigausko nerūpestingumo sugedo 800 kg žirnių sėklos, nes ji buvo neperkasama ir nevėdinama. „Nemuno" kolūkiui trūksta 80 tonų vasarinių grūdinių kultūrų sėklos, nemaža bulvių. ...Stalino keliu" kolūkis pagal ataskaitą grūdinių kultūrų sėklos supylimo planą įvykdė 100%. Bet kokia jos kokybė? Avižų, miežių sėkla užteršta įvairiomis piktžolėmis, tačiau ji nevaloma. ...Rajone padėtis bloga ne tik su grūdinių kultūrų sėkla. Ne vienas kolūkis nėra apsirūpinęs bulvių linų bei daugiamečių žolių sėkla. Turima sėkla blogai saugojama. „Artojo" kolūkyje dėl antros brigadininko Venzlausko kaltės sušalo daugiau kaip 6 tonos bulvių sėklos. „Gegužės Pirmosios" artelėje nuo 32 ha iškulta daugiamečių ir vienamečių žolių sėkla guli nevalyta ir genda".

Arba štai kovo mėn. 29 d. „Tiesa" rašo: „Nepatenkinamai rajone (Jonavos — Red.) vyksta pasiruošimas pavasario sėjai. Dauguma kolūkių dar nesupylė nė trečdalio sėklos. Antai, Vorošilovo vardo kolūkyje pagal planą reikia turėti 1.000 centnerių sėklos, o kolūkyje yra vos 7 centneriai. Ne kiek geresni reikalai ir kituose kolūkiuose".

Tokia padėtis vertė ir pačius partijos šulus įvairiomis progomis pareikšti savo susirūpinimą dėl pavasario sėjos „Lietuvos TSR minist. pirmininkas" M. Gedvilas Vilniaus zonos kolūkių pirmininkų ir žemės ūkio specialistų pasitarime pareiškė („Tiesa", 1955 metų balandžio mėn. 8 d.): „...Ypatingai svarbi sėkmingo sėjos atlikimo sąlyga yra kiekvieno kolūkio apsirūpinimas augštos kokybės sėkla. Tačiau ir šioje srityje ne viskas gerai. Vasarinių kultūrų sėklos supylimo planas dar neįvykdytas. Smarkiai atsilieka Pabradės, Zarasų, Ignalinos, Nemenčinės ir Naujosios Vilnios rajonų kolūkiai".

Tokiame pat Šiaulių zonos pasitarime Lietuvos kp ck sekretorius Šumauskas pasakė („Tiesa", 1955 m. balandžio mėn. 7 d.): „...Svarbiausia sėkmingo atlikimo sąlyga yra apsirūpinimas pakankamu kiekiu augštos kokybės sėklos. Tuo tarpu, patikrinus daugelį kolūkių, paaiškėjo, kad iki šiol neskiriama reikiamo dėmesio sėklos supylimui ir jos paruošimui pavasario sėjai. Ypač nepatenkinama padėtis supilant sėklą yra Raseinių, Mažeikių, Tytuvėnų ir Akmenės rajonuose. Kai kuriuose respublikos kolūkiuose pasitaikė sėklos išsvaistymo bei jos grobstymo faktų. Eilėje rajonų dar daug sėklos neišvalyta ir neprivesta iki sėklos kondicijų. Yra kolūkių, kurie nepatikrino žymios dalies daigumo".

„TSRS Paruošų ministerijos įgaliotinis Lietuvos TSR" L. Kareckas rašė („Tiesa", 1955 m. balandžio 16 d.): „...Bulvių pasėlių plotai kolūkiuose šiemet išplečiami. Tačiau eilės rajonų kolūkiuose trūksta bulvių sėklos".

Ir net tada, kai pavasario sėja jau buvo prasidėjusi, Lietuvos kp ck pirmasis sekretorius A. Sniečkus turėjo pripažinti („Tiesa", 1955 m. balandžio 30 d.): „...Negana to, kai kurie eilės rajonų kolūkiai iki šiol neapsirūpino reikiamu grūdinių kultūrų, linų, bulvių ir daugiamečių žolių sėklos kiekiu. Eilėje vietų nepatenkinamai organizuotas sėklos valymas bei jos privedimas iki sėjos kondicijų, o taip pat nekondicinės sėklos pakeitimas į kondicinę sėklą."

Ir statistiniai duomenys rodo, kad laukų tręšimo planai buvo kuone totališkai „sužlugdyti". Pavyzdžiui, mėšlo ant laukų išvežta: 1955. II. 15 — 1,03% plane nustatyto kiekio, 1955. II. 28 — 1,8%; 1955. III. 15 — 4,1%. Negeriau ir su durpinių trąšų išvežimu. Iki 1955. II. 15 išvežta 2,6% plane nustatyto kiekio, 1955. II. 28 — 4,5%; 1955. III. 15 — 9,8%.

Dar tiršteesnėmis spalvomis, kaip kad Sniečkus, esamą padėtį vaizduoja „Tiesos" bendradarbis A. Petrauskas savo straipsnyje „Kai įsigali nerūpestingumas" („Tiesa", 1955 m. balandžio mėn. 9 d.): „Zonos kolūkiuose padėtis labai rimta. Nelabai dideli skaičiai MTS suvestinėse apie į laukus išvežto mėšlo kiekį, bet ir tie skaičiai prasimanyti. Faktiškai zonos kolūkiuose mėšlas į laukus nevežamas. Apie durpių išvežimą kalbėti dar sunkiau, — durpynų yra, o apie jų panaudojimą net negalvojama".

Net ir dirbtinių trąšų pristatyme kolūkiams kartojasi taip labai įprasta Sovietų Sąjungoje istorija. „Tiesa" vasario 24 d. rašo: „...Didelį nerūpestingumą čia parodo ir kai kurių rajonų vadovai. Štai, Klaipėdos uoste suverstos didžiausios krūvos kalkių, o kolūkiai neišvežė 1225 tonų kalkių. Klaipėdos rajono vadovai pripažįsta, kad kalkinti dirvas yra naudinga, tačiau konkrečiai beveik nieko nedaro, kad kolūkiai išvežtų kalkes dirvoms patręšti."

Planingiausiai gal vyko traktorių ir žemės ūkio mašinų remontas ir paruošimas pavasario sėjai MTS turėjo baigti traktorių, žemės įdirbimo, sėjimo ir specialiųjų mašinų remontą iki š. m. balandžio 10 d. Pagal Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijos pranešimus MTS stotys iki kovo 31 d. buvo įvykdžiusios 81,8% traktorių remonto plano, 82,7% plūgų, 86,3% sėjamųjų ir 72,2% kultivatorių remonto plano. Todėl labai galimas daiktas, kad iki balandžio 10 d. dauguma MTS, bent popieriuje, planą įvykdė. Tačiau ir į tai reikia žiūrėti kiek rezervuotai, kadangi porą dienų prieš minėtą terminą, t. y. balandžio 7 d., pats Lietuvos kp ck sekretorius „Tiesoje" atspausdintame straipsnyje pareiškė: „...Daugelyje MTS neskiriamas reikiamas dėmesys traktorių ir žemės ūkio mašinų remontui. Reikia nedelsiant imtis skubiausių priemonių technikai paruošti darbui ir užtikrinti, kad kolūkiuose būtų laiku paruoštas darbui arklinis inventorius".

Gi kitą dieną, balandžio mėn. 8-ją, „Tiesa" rašė: „...Pagėgių mašinų - traktorių stotis traktorių remonto planą tik įpusėjo. Tačiau ir laikomi suremontuoti traktoriai turi daug defektų, nes remonto kokybė yra labai žema. Kyla pavojus, kad dalis šios MTS traktorių, kaip ir pernai, negalės dalyvauti pavasario lauko darbuose. Susidariusi padėtis yra nepaprastai rimta ir reikalauja nedelsiant imtis visų priemonių pasiruošimui pavasario darbams paspartinti".

Taigi taip vyko okupuotoje Lietuvoje paruošiamieji darbai pavasario sėjai. Reikia turėti dar galvoje, kad jie vyko jau naujos kampanijos už smarkų žemės ūkio gamybos pakėlimą ženkle. Visaip kaip stengdamasis įsiteigti Maskvai, Lietuvos kp ck pralenkė net ir patį Chruščiovą, reikalaudamas iš Lietuvos kolūkiečių ne per penkerius, bet jau sekančius 2 — 3 metus javų produkciją Lietuvoje padvigubinti, mėsos patrigubinti ir tt. Plane tad numatyta, kad 1955 m. kolūkiai privalo savo produkciją smarkiai pakelti. Faktai gi kalba už tai, kad nėra pagrindo laukti šiais metais didesnio žemės ūkio gamybos pakėlimo. **(Pr. Zundį).**

---

* Visur, kur tik yra įsigalėjęs bolševikinis režimas, lekia galvos. Lekia jos ir okup. Lietuvoje. Š. m. birželio 8 d. „Tiesoje" ir kituose bolševikiniuose laikraščiuose buvo paskelbtas pranešimas, kad „LTSR Augščiausio Teismo sprendimas" įvykdytas apkaltintiems ir nuteistiems už „banditizmą" Felikso sūnui Jonui Matulaičiui - Labukui ir Antano sūnui Vaclovui Kriaučiūnui. Jų kaltinamajame akte buvo pasakyta, kad 1954 m. rugpiūčio 4 d. miške prie Kalnicos kaimo buvo rastas Kauno takso motorų parko šoferio Klimeneco lavonas, o tų pačių metų rugsėjo 22 d. netoli Vilijampolės rajono Pelanių kaimo — šaunamuoju ginklu nužudytas Ušackas. Juos nužudžius buvo apkaltinti minimieji kauniškiai. Viešai paskelbtame pranešime sakoma, kad jie, gyvendami Kauno mieste, „nedirbo visuomenei naudingo darbo ir, turėdami pistoletus bei suomiškus peilius, sistemingai vykdė plėšimus". 1954 m. rugpiūčio 4 d. jie Kaune pasisamdę taksį, valdomą šoferio Klimeneco, ir užmiesty jį nužudę, o paskum apiplėšę. Panašiu būdu vėliau nužudę ir automašinos „Maskvič" savininką Ušacką. „LTSR Augščiausias Teismas" juos nubaudė „augščiausia bausme — sušaudyti". Prašymą pasigailėti AT prezidiumas atmetė — ir tada teismo sprendimas buvo įvykdytas.

LIETUVOS UŽGROBIMO IR PIRMŲJŲ DEPORTACIJŲ MINĖJIMAI

IŠKILMINGOS PAMALDOS UŽ LIETUVĄ ŠV. PETRO BAZILIKOJE.

15 metų nuo Lietuvos užgrobimo ir pirmųjų masinių deportacijų sukakties proga PLB Italijos krašto valdyba suruošė **šv. Petro bazilikoje iškilmingas pamaldas**, kurias atlaikė vysk. Van Lierde, šv. Tėvo generalinis vikaras Vatikano teritorijai. Ganytojas pasakė įspūdingą pamokslą, ragindamas lietuvius vieningai kovoti už savojo krašto laisvę. Dabartiniai persekiojimai neturi palaužti lietuvių tikėjimo savo Tėvynės prisikėlimu, kuris tikriausiai ateis.

Pamaldose dalyvavo didelė minia žmonių, nemaža garbingų asmenybių, tarp jų Kinijos ambasadorius prie šv. Sosto, Romos viceburmistras Andreoli, italų ministeriai Solari, Di Giura ir Nicolai; deputatai Caccuri ir Insabato; senatorius G. Braccesi; užsienio reikalų viceministerio Benvenuti sekretorius Dr. Pavesi, atstovavęs viceministeriui, išvykus tam iš Romos; Romos provincijos tarybos atstovas, patarėjas adv. Pinto; žemės ūkio gener. direktorius prof. Albertario ir kt. aukšti valdininkai iš įvairių ministerijų, taip pat krikščionių demokratų partijos atstovai, Rytų ir Centro Europos Kr. Dem. Unijos atstovas, pavergtųjų tautų delegatai ir daugelis kitų. Iš lietuvių dalyvavo visa Romos kolonija su vysk. Padolskiu, prel Tulaba, ministeriais Girdvainiu ir St. Lozoraičiu. Tarp augštųjų dvasininkų pažymėtini Tivolio, vyskupas Faveri, monsinjorai Zagon, Meysztowicz, kuris atstovavo Lenkijos ambasadoriui, ir kiti. Arkiv. Tardini, Vaticano valstybės prosekretorius, pareiškė valdybos pirmininkui kun. V. Mincevičiui užuojautą ir linkėjimus lietuvių tautai. Visa eilė žymių žmonių, negalėjusių dalyauti, atsiuntė linkėjimus raštu. Iškilmes gražiai paminėjo Romos dienraščiai "L'Osservatore Romano", "Il Messaggero", "Il Quotidiano", "Il Popolo" ir "Giornale d'Italia". Taip pat žinią apie įvykusias pamaldas už Lietuvą perdavė Italijos valstybinis radiofonas.

MINĖJIMAS MADRIDE.

Šios liūdnos sukaktys ispanų sostinėje buvo minimos net tris dienas. Birželio 13 d. lietuviškosios radijo valandėlės programoje buvo perskaitytas J. Kairio, Lietuvos Darbo Federacijos atstovo Vlike, straipsnis „1940 ir 1941 m. birželio mėnesiams prisiminti". Birželio 14 d. visa lietuviška radijo valandėlės programa buvo skirta 1940 m. birželio mėn. trėmimams paminėti: perskaityta momentui pritaikyta Upėno kalba, transliuotos žuvusiųjų už Lietuvos laisvę pagerbimo iškilmės prie Nežinomojo Kareivio kapo Kaune, padeklamuotas atitinkamas Bradūno eilėraštis.

Birželio 14 d. 14,10 val. lietuviškosios radijo valandėlės vadovybės rūpesčiu per tautinį Ispanijos radiją iš Madrido aktualijų programoje, kai šią programą įsijungė visos Ispanijos radijo stotys, buvo duotas septynių minučių pasikalbėjimas ispaniškai apie prieš 15 metų bolševikų įvykdytą Lietuvos okupaciją ir trėmimus. Toje pat programoje ir ta pačia tema ispanų klausytojams ispaniškai kalbėjo lietuviškosios radijo valandėlės vedėjas.

Ispanų iliustruoto oficiozo „Arriba" birželio 14 d. žymioje vietoje buvo atspausdintas 125 eilučių A. Upėno straipsnis, pavadintas „Tragiška lietuvių sukaktis", — apie prieš 15 metų Sovietų įvykdytą okupaciją ir apie baisiuosius trėmimus. Šį straipsnį ištisai arba jo mintis rytojaus dieną perdavė į savo kraštus beveik visos tautinio Ispanijos radijo svetimų kalbų transliacijos. Straipsnyje buvo plačiai aprašytos deportacijos iš Pabaltijo respublikų į Sibirą, dabartinė tų kraštų padėtis ir laisvajame pasaulyje gyenančių pabaltiečių pastangos savajam nepriklausomumui atgauti, nušviečiant, kodėl 1940 — 1941 m. birželio mėnesiai yra juodžiausi Lietuos istorijoje.

Birželio 15 d. 8,30 val. lietuvis kunigas Madride Šv. Pilaro Panelės koplyčioje už pavergtus Pabaltijo kraštus atlaikė mišias, kuriose dalyvavo ir estų atstovas Dr. Kuus. Mišių metu Pabaltijo kraštams laisvės maldomis ir giesmėmis Dievą prašė apie 1.000 ispanių moksleivių. Birželio 15 d. lietuviškos radijo valandėlės programoje buvo 15 metų pavergimo sukakties paminėjimui pritaikytos žinios ir Aug. Upėno straipsnis.

Ypač šiltai apie tragišką Lietuvos sukaktį per Madrido radiją savo transliacijose atsiliepė ukrainiečiai, pažymėdami, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos užgrobimas pasiliks amžiams tarptautinėje istorijoje kaip didžiausias Maskvos imperialistų nusikaltimas. Vienintelė teisė, kurią Sovietai pripažįsta, tėra jėgos ir fizinės persvaros teisė. Dabartinis Sovietų saugumo šefas Sierovas pats vadovavo pabaltiečių tautų naikinimui. Ukrainiečių tauta, taip pat bolševikų kankinama ir persekiojama jau iš senų laikų, geriau už kitus atjaučia lietuvių tautos kančias ir reiškia jai savo brolišką solidarumą. Tarp Ukrainos ir Lietuvos iš seno yra draugiški santykiai, kadaise abi šalys sudarė vieną valstybę ir skleidė tą pačią kultūrą. Gautosiomis iš koncentracijų stovyklų žiniomis, **ukrainiečiai ir lietuviai belaisviai**, kurių yra gausu darbo vergų stovyklose, **pirmieji sukilo prieš enkavėdistus ir paskelbė streikus.** Ukrainiečių ir lietuvių tautos skausme ir priespaudoj palaiko vis glaudesnius draugystės ryšius. Abiejų tautų darbo vergai, kaip partizanai su laisvės kovotojais, drauge kovoja prieš aršų Maskvos imperializmą, tikėdami bendra galutine pergale. „Prisimindami kenčiančiuosius ir prispaustuosius, mes drauge galvojame ir apie draugišką bendradarbiavimą tarp laisvosios Lietuvos ir nepriklausomos Ukrainos ateityje", šiais žodžiais buvo baigta ukrainiečių transliacija.

LIETUVOS GEDULO PENKIOLIKMEČIO MINĖJIMAS URUGVAJUJE.

Mūsų laisvės bylai ypatingai palankūs Montevideo dienraščiai „El Dia" ir „El Diario Español" birželio 15 vedamaisiais įsidėjo savo bendradarbio Veraxo straipsnius, komentuojančius Lietuvos okupacijos penkiolikmetį ir išsilaisvinimo perspektyvas. Vakarinis „El Plata" paskelbė JPT atsišaukimo į laisvąjį pasaulį santrauką, o rytojaus dieną kai kurie dienraščiai įsidėjo Urug. Liet. Bendruomenės deklaraciją **„Laisvas lietuvių balsas"**, kuriame suglaustai, bet turiningai protestuojama dėl sovietinės okupacijos ir barbariško genocido, reikalaujama Tėvynei laisvės, tremtinių iš Sibiro ir kitų naikinimo stovyklų grąžinimo ir reiškiama vilties, kad lietuvių tauta, laisvojo pasaulio padedama, savo didvyrišku ryštu vėl atgaus laisvę bei nepriklausomybę.

Birželio 18 minėjimas buvo tęsiamas Liet. Kultūros Draugijos būste. Visuomeninį aktą pradėjo vicepirm. K. Vidžius, iškviesdamas K. Čibirą perskaityti Vliko Vykd. Tarybos atsišaukimą į tautiečius laisvajame pasaulyje. Lietuvos min. Dr. K. Graužinis ilgesnėje paskaitoje nušvietė šios tragiškos sukakties įvykius.

* **Tragiškųjų birželio įvykių minėjimas D. Britanijos lietuvių kolonijose vyko š. m. birželio 19 d.** Žymiausias minėjimas buvo tekstilės pramonės centre Bradforde (apie 300.000 gyv.), kurį surengė Baltų Komitetas, bendradarbiaudamas su britų antikomunistine organizacine Common Cause.

* **Flossenbuerge žuvusiems pagerbti** yra pastatyta koplyčia — Suehnekapelle, kurioje vitražinį langą su Aušros Vartų Marija yra įrengę patys lietuviai.

* **Amerikos** Balsas iš Europos š. m. birželio 23 d. paskelbė į kraštą ir laisvojo pasaulio lietuvius prof. J. Brazaičio, stovėjusio Laikinosios Vyriausybės priešakyje, pareiškimą, kuriame buvo išryškinta birželio 23 d. reikšmė lietuvių tautai.

* **Birželio įvykius** minint Stockholme buvo suruošta spaudos konferencija ir pademonstruota angliškai paruošta dokumentalinė filma „Mano Latvija", primenanti taip pat kitų Pabaltijo kraštų bolševikinę okupaciją.

PRIEŠ 4 DIDŽIŲJŲ KONFERENCIJĄ ŽENEVOJE

Amerikos Lietuvių Taryba, įteikusi prieš Keturių konferenciją Vašingtone Valstybės Departamentui savo memorandumą, pabrėžė, kad geruoju Sovietų Sąjunga neišsižadės nė vienos pozicijos, kurią ji gali apginti, ir nė vieno sprindžio teritorijos, kad ir neteisingiausiu būdu įgytos. Į Sovietų dabartines pastangas ir visokius Maskvos tos rūšies pasiūlymus Vakarai turėtų duoti tokį atsakymą: **pirma turi būti išlaisvintos komunistų pavergtosios tautos Europoje.** Todėl ALT pareiškė pageidavimą, kad ateinančioje 4 Didžiųjų konferencijoje JAV drauge su kitomis demokratinėmis Vakarų valstybėmis pasisakytų už išlaisvinimą Rytinės ir Centrinės Europos tautų, pakliuvusių komunistų vergijon, tam skaičiuje taip pat Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Ta pačia proga buvo pareikšta nuoširdi padėka JAV valstybės sekretoriui už jo ligšiolines pastangas padėti nelaimės ištiktajam mūsų tėvų kraštui, pareiškus tvirtą įsitikinimą, kad ir toliau JAV vyriausybė darys visa, ką galėdama, jog Lietuva atgautų savo laisvę ir nepriklausomybę.

ALT delegacija Valstybės Departamente turėjo pasitarimą su valstybės sekret. padėjėjo pavaduotoju Rytų Europos reikalams Walworth Barbour ir Pabaltijo, Lenkijos bei Čekoslovakijos skyriaus vedėju Herald Vedele, kuriems išdėstė ALT paruošto valstybės sekret. J. F. Dulles memorandumo turinį. Delegacija taip pat matėsi su daugumos vadu JAV atstovų rūmuose John McCormacku ir senatorium George, senato užsienio reikalų komiteto pirmininku, laikomu po Dulles Vašingtone įtakingiausiu žmogum. Jam buvo įteiktas memorandumo nuorašas prašant, kad taip pat paremtų Lietuvos bylą JAV vyriausybėje. Užsienio reikalų komitetas yra jau pritaręs atstovo T. Dodd rezoliucijai, kuria prašoma, kad alsvtybės sekretorius Kersteno komiteto surinktą medžiagą apie Lietuvą ir kitas pavergtąsias tautas perduotų Jungtinėms Tautoms ir iškeltų Sovietų Sąjungai bylą, siekdamas ją pasmerkti kaip agresorę. Tai rezoliucijai užsienio reikalų komitetas jau yra pritaręs ir perdavęs ją vad. „taisyklių komitetui", prašydamas persiųsti kongresui, kad priimtų. ALT vadovybė buvo pakviesta į šio komiteto posėdį ir sekė joje vykusias diskusijas. Ta pačia proga ALT vadovybė, pasimačiusi su keletu vadovaujančių komiteto narių, paragino juos rezoliuciją priimti. Kongreso nariai Dodd, Madden, Bentley ir kiti rūpinasi, kad JAV atstovų rūmuose būtų sudarytas naujas komitetas, kuris toliau tęstų komunistinės agresijos ir genocido tyrinėjimus. Ryšium su birželio tragiškaisiais įvykiais JAV prezid. Eisenhoweris ir valst. sekretorius J. F. Dulles yra atsiuntę Altui raštus, kuriuose užtikrina, kad JAV vyriausybės nusistatymas užsistoti pavergtųjų tautų teises į laisvę nėra pasikeitęs ir nesikeis. Senato užsienio reikalų komiteto žymesnieji nariai paprašyti duoti greičiau eigą senat. Everet Dirkenso rezoliucijai Pabaltijo valstybių nepriklausomybės reikalu.

JAV augšti Valstybės Departamento pareigūnai priėmė taip pat Pavertgųjų Europos Tautų Seimo Bendrųjų Reikalų Komisiją, į kurią įeina visų delegacijų pirmininkai. Delegacijoje dalyvavo iš lietuvių Dr. A. Trimakas, pavadavęs išvykusį Europon delegacijos pirmininką V. Sidzikauską, Vizito metu patirta didelio pavergtųjų tautų reikalo supratimo ir nuoširdumo iš Valstybės Departamento augštųjų pareigūnų pusės. Ryšium su ruošiama 4 Didžiųjų konferencija Pavergtųjų Jungtinių Tautų Seimas, susirinkęs posėdžių New Yorke, priėmė Pavergtųjų Europos Tautų Seimo deklaraciją. Tuo reikalu pasisakė visų Europos Sovietų pavergtųjų valstybių atstovai, reikalaudami, kad šioje tarptautinėje institucijoje pavergtosioms valstybėms atstovautų jų tikrieji reprezentantai, nepaliekant tų kraštų visiškai be atstovavimo, kaip Pabaltijo valstybės, ar neteisėtai pakeičiant jį Sov. Sąjungos jėga pastatytų marionetinių valstybių atstovais. Lietuvos vardu atitinkamą kalbą pasakė M. Brakas. Politinei komisijai pasiūlius, Seimas visais balsais priėmė rezoliuciją, reikalaujančią atstatyti Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę. Rezoliucija baigta žodžiais „reikalaujama, kad laisvojo pasaulio didžiosios valstybės tesėtų Jungtinių Tautų deklaraciją, priimtą 1942 m. sausio 1 d., siekiančią atstatyti suverenumą ir nepriklausomybę tų kraštų, iš kurių tatai buvo agresingųjų tautų išplėšta jėga' bei „...pasirinkti tokią valdžios formą, kokios jie nori"; reikalaujama, kad šis dėsnis būt pritaikytas Pabaltijo valstybėms, totalitarinio sąmokslo ir sąmoningos Sovietų agresijos aukoms". Pagrindinis šio klausimo referentas buvo Dr. A. Trimakas. Taip pat Seimas patvirtino Bendrų Reikalų Komisijos priimtąją rezoliuciją, kuria pasmerkiama profesinių sąjungų teisių eliminavimas Sov. Sąjungos pavergtuose Europos kraštuose.

Ir pasaulio liberalų sąjūdžio vadai Londone išleido atsišaukimą, kuriame pasisako už anksčiau paskelbtuosius principus laisvei ir taikai pasaulyje įvesti. Drauge Vakarai įspėti, kad nepasiduotų bolševikų viliojimams ir savo saugumo nepirktų pavergtųjų laisvės kaina. Ir antrasis tarptautinis juristų kongresas Atėnuose skatino pavergtąsias tautas nenustoti vilties atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Panašius pareiškimus yra paskelbę taip pat visa eilė kitų organizacijų, sąjūdžių, komitetų.

Ir mūsų veiksniai atsidėję seka įvykius, iš savo pusės, kiek tat nuo jų priklauso, darydami visa, kad juo greičiau būtų atstatyta okupantų padarytoji Lietuvai skriauda. Po pasitarimų Paryžiuje liepos pradžioje susirinko posėdžių Pavergtųjų Jungtinių Tautų Europinė sesija Strasburge, kurioje numatyta apsvarstyti visa eilė svarbių klausimų ir padaryti reikšmingų nutarimų. Lietuvos delegaciją joje sudaro V. Sidzikauskas, K. Žalkauskas, Dr. P. Karvelis ir E. Simonaitis. Sesijoje, be oficialių atstovų, dalyvauja taip pat visa eilė stebėtojų. Paskiau savi stebėtojai bus pasiųsti ir į Ženevą.

Keturių Didžiųjų pasitarimai liepos 18 d. Ženevos mieste, Šveicarijoje, numatoma, truks apie savaitę laiko. Paskiau posėdžiaus visa eilė komisijų. Vakarų atsakingi politikai skatina iš jos per daug nesitikėti. Tačiau ir tuo atveju, jei esminiais klausimais nebūtų susitarta, kaip pabrėžiama, nebūtinai galutinai sprendimai būtų daromi karu.

* Vokietijos kanc. Adenaueris per pasikalbėjimą su am-čių žinių tarybos INS atstovu pareiškė, kad Vakarai turi būti vieningi ir nesileisti Sovietų suskaldomi. Jei Sovietams pavyktų pravesti savo planus, kad amerikiečių kariai pasitrauktų iš Europos, tai ją būtų galima nurašyti — tada Sovietai įsivyrautų visoje Europoje. Vokietijos, Adenauerio įsitikinimu, negalima išjungti iš Vakarų bendruomenės, jai tėra tik vienas kelias — su Vakarais.

Prezid. Eisenhowerio pareiškimu, **niekas netiki, kad Sovietai būtų atsisakę komunistinės doktrinos, siekiančios įsigalėti visame pasaulyje.** Prezidento teigimu, pasauly negali būti tikros taikos, kol pavergtosios bolševikų tautos negalės pačios apspręsti savo likimo. Amerika stengsis visokiais būdais joms padėti išsilaisvinti taikiu būdu. Ir JAV valst. sekretorius Dulles ne viena proga prisiminė pavergtąsias Rytų ir Vidurio Europos tautas.

Vokiečių pabėgėlių spaudoj plačiau komentuojami New Yorke leidžiamo lenkų laikraščio „Nowy Swiat" pranešimai iš Paryžiaus, kad, esą, Vakarų santarvininkai laiko galimu, jog bent šiaurinė Rytprūsių dalis galinti būtų grąžinta apjungtai Vokietijai. Šiuo metu Vokietija esanti padalinta ne į dvi, bet į tris dalis, ir galimas dalykas, jog Sovietai per būsimąją 4 konferenciją Ženevoje galį sutikti su visų 3 Vokietijos dalių sujungimu, nes toks pasiūlymas būtų labai priimtinas visiems vokiečiams. Iš kitų vokiečių laikraščių pasisakymų paaiški, kad ir vokiečiai pareikalausią sričių į šiaurę nuo Karaliaučiaus, juo labiau, kad ir amerikiečiai tokiems jų reikalavimams pritarią. Tuo būdu tarp Vokietijos ir Lietuvos būtų sudarytos tiesioginės sienos — Lietuva nebūtų iš visų pusių apsupta tik bolševikinių valstybių.

Ryšium su Keturių Didžiųjų konferencija, galimais Vakarų ir Rytų tolimesniais pasitarimais ir vėlesnėmis derybomis JAV-se kai kurių politinius įvykius sekančių žmonių reiškiama nuomonė, kad, esą, JAV vyriausybė turinti susidariusi planą, kaip ateityje galėtų būti sprendžiami teritoriniai Lenkijos ir Lietuvos klausimai. Kai kurių amerikiečių politikų įsitikinimu, ateityje daugiau „lenkų koridoriaus" nebūsią. Tačiau lenkai taip pat neįstengs išlaikyti dabartinių vakarinių sienų. Naujoji Lenkijos siena turėtų eiti į vakarus nuo Vyslos, paliekant Aukštąją Sileziją lenkams, o Breslavo ir Stetino miestus su apylinkėmis — vokiečiams. Už šiuos apkarpymus lenkai galėtų būti kompensuoti tam tikromis teritorijomis Karaliaučiaus srityje. Lenkams galįs tekti Karaliaučiaus miestas. Esą, Sovietai, jei Vakarai juos kaip reikiant paspaustų, galį padaryti didelių nuolaidų tiek Balkanuose, tiek ir Pabaltijo valstybėse. Tik jie norėtų pasilaikyti ten 1939 m. išgautąsias karines bazes. Kiek šie visi reikalai galį būti paliesti per Ženevos konferenciją, dar nesą galutinai paaiškėję. Vis dėlto per vėlyvesnius pasitarimus taip pat bus šnekamasi ir dėl pavergtųjų kraštų išlaisvinimo reikalo. Pagrindine priemone tų kraštų nepriklausomybei atstatyti numatomi rinkimai. Tik dar aiškiai nežinoma, ką reikėtų daryti tuo atveju, jei pvz. bolševikai smurtu ir grasinimais priverstų tų kraštų gyventojus balsuoti už vienokią ar kitokią komunistinę santvarką ir jų pasiūlytus kandidatus. Tada tokie tariamieji rinkimai nepaprastai pasunkintų paliestųjų kraštų realų išlaisvinimą.

Sovietinė „Pravda", taip pat jos vedamuosius persispausdiną kiti kom. laikraščiai, tarp jų ir „Tiesa", ne viena proga užsipuola JAV vyriausybę, o ypač Eisenhowerį ir Dulles, kad jie, kalbėdami apie pavergtuosius Rytų ir Vidurio Europos kraštus, reikalauja ir jiems teisės ir laisvai ir nevaržomai apspręsti savo likimą, nusistatant patiems patinkamą valdymosi formą ir tokius jų reikalavimus vadina „kišimuosi į svetimų valstybių vidaus reikalus". Štai kad ir š. m. birželio 15 d. vedamajame „Pravda" aiškiai pažymi: „Visiškai nepagrįsti yra Dulleso nesykį kartojami samprotavimai, kad Vyriausybių Vadovų pasitarimas apsvarstytų tokius klausimus, kaip Rytų Europos šalių problemą" ir „tarptautinio komunizmo veiklos klausimais"... Visiškai aišku, kad nėra jokios „Rytų Europos šalių problemos": šių šalių tautos nuvertė išnaudotojų viešpatavimą, įkūrė savo gimtoje žemėje liaudies demokratinę santvarką ir niekam neleis kištis į savo vidaus reikalus". Panašų atsakymą Eisenhoweriui liepos 4 d. paskelbė ir Chruščiovas.

Tačiau visai kitaip, nei „Pravda" ar „Tiesa" ir kiti kom. laikraščiai, į tą reikalą žiūri didžiosios Vakarų valstybės ir pačių pavergtųjų kraštų gyventojai. Jie puikiai žino, kaip Sovietų agentai „nuverčia išnaudotojų viešpatavimą" ir praktikoje vykdo „laisvą gyventojų apsisprendimo teisę" — jie tesiremia tik plika jėga ir raud. armijos durtuvais. Tat ypač užakcentavo savo rezoliucijoje PJT sesija Strasburge.

KIEKVIENAM LIETUVIUI ŽINOTINA

Kiekvienam lietuviui žinotina, kad Chicago mieste veikia VLIKo išlaikomas PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS, kuris renka ir saugo viso pasaulio lietuvių istorinę medžiagą. Todėl kiekvienas lietuvis prašomas siųsti šiai įstaigai archyvinę, bibliografinę ir muziejinę medžiagą.

Kad būtų lengviau orientuotis, ką reikia siųsti, žemiau patiekiamas siųstinų dalykų sąrašas.

1. **Archyvinė medžiaga:** Organizacijų protokolų knygos, kongresų, konferencijų ir kitų suvažiavimų protokolai ir kt. Vienuolynų, parapijų, organizacijų, įmonių ir pavienių asmenų archyvai ir kt. Iš laikraščių iškarpos. Rengtų parodų, vaidinimų ir minėjimų — akademijų plakatai, bilietai, kvietimai, programos, katalogai ir kt. Laimėjimų moksle, sporte ir kitur pažymėjimai. Pasakytų kalbų, giesmių, dainų ir muzikos plokštelės (records) ir magnetiniu būdu užrašymai (tape recordings, wire recordings). Įvairių įvykių filmos, fotografijų negatyvai ir klišės. Rankraščiai. Laiškai. Laiškų blankai ir vokai su lietuviškais vaizdeliais ir lietuviškais įrašas. Lietuviškos atvirutės. Parašyti atsiminimai, veikios istorijos ir kt.

2. **Bibliografinė medžiaga:** Lietuvių parašyta bet kuria kalba spauda. Apie lietuvius kitataučių parašyta spauda. Spauda lietuvių išleista bet kuria kalba.

Pastaba: Renkama anksčiau išėjusias ir dabar einančias knygas ir laikraščių komplektus ar jų dalis rimto turinio ir juokų, spausdinti ir ranka rašyti).

3. **Muziejinė medžiaga:** Bažnytinės ir organizacijų vėliavos, antspaudai, šarfai, uniformos ir kt. Įvairiomis progomis gauti ordinai, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai. Iš Lietuvos atsivežti suvenyrai: gitnaras, žemė, pinigai ir kt. Drožiniai, audiniai ir kt. Fotografijos, paveikslai, žemėlapiai, planai, modeliai ir kita vaizdinė priemonė.

Istorinę medžiagą galima siųsti ir dideliais kiekiais, nes Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyno šiai įstaigai duotose erdviose patalpose vietos yra. Adresas: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill., U. S. A.

PLA Direktorius

Sveikinimas ir supažindinimas

Kaip grožis be meilumo yra valgis be druskos, taip ir sveikinimas yra tuščia, bevertė forma, jei neįdedame į ją atatinkamos prasmės ir tikros šilumos. Nors nemalonu, bet reikia prisipažinti, kad vargiai pasaulyje bėra kita tauta, taip nemokanti sveikintis, kaip lietuviai. Ar eidama gatve jauna mergaitė sutiks savo draugę, ar mokytoją, ar šiaip jau kokį vyresnį gerbtiną asmenį, visados tas pats vos matomas galvos linktelėjimas lyg nenoromis, lyg iš didelės malonės.

Be to, daugumos mergaičių tas galvos mostas yra labai negražus: pirma kilstelėjimas aukštyn, paskiau linktelėjimas žemyn. Tai be galo neestetiška. Be jokių kilnojimų reikia nulenkti galvą žemyn.

Apskritai sakant, sveikinti reikia mandagiai, kukliai ir meiliai.

Paprastai reikia pasveikinti asmenį per porą žingsnių prieš susitinkant. Tvirtų taisyklių tačiau nėra, nes pažįstamus susitikti tenka ne tik gatvėje, bet ir laiptuose, koridoriuose, teatre, koncerto salėse, kambariuose ir soduose. Mandagumo parodome sveikindamos tinkamu laiku ir tinkamoje vietoje.

Sveikinti reikia kukliai, vadinas, nereikia savo pasveikinimo užmesti, bet laukti, kol kitam bus kaip tik tinkamas laikas. Be to, pasveikinimas neturi būti žiauriai trumpas ir išdidus, tarytum sėdėtume Olimpo viršūnėje ir ketintume dalyti malones. Juk sveikindami norime tą asmenį pagerbti, todėl mūsų žodžiai bei mostai turi reikšti pagarbą. Dėl klausimo, kas turi sveikinti pirmas, jaunimui nereikia sukti galvos, nes, niekas neabejoja, kad čia yra jo, jaunimo, pareiga visur ir visada. Vienmečių tarpe, be abejo, tas, katras yra labiau išsilavinęs ir mandagesnis. Vienintelę išimtį reikia padaryti mergaitėms, sveikinantis su vyrais. Pirmos jos tesveikina dvasininkus, mokytojus ir kitus savo tiesioginius viršininkus, labai augštus asmenis ir gerai pažįstamus senus vyrus. Šiaip jau nė vienam kitos lyties atstovui jos neprivalo siūlyti savo pasveikinimo, bet už duotą turi labai mandagiai padėkoti. Čia tereikia linktelėti galvą, bet kitais atsitikimais, jei tik nėra mažai pažįstami žmonės, malonesnis yra girdimas, nuoširdus pasveikinimas.

Svarbiausias dalykas yra meilumas. Jei mūsų širdyje jo yra, tai viskas bus gerai. Tuomet tikriausiai surasime tinkamą žvilgsnį, visus į save traukiančią mielą šypseną ir žinosime, kiek linktelėti galvą. Tikras meilumas varo šalin nedrąsą ir stangumą, nes jis mąsto ne apie savo „aš", bet apie kitus. Jis pašalina visas sunkenybes. Žmonėms reikia duoti tik šį meilumą. Gražus ir šilumos pilnas pasveikinimas dabar yra retas dalykas. Jo priežastis glūdi žmogaus gilesnės minties neturėjime, perdideliame savęs iškėlime ir neaptašytame nerimtume. Kas anksčiau išdėstytas mintis įsidės į širdį, tas nuodugniai pašalins visą tą trejetą priežasčių ir išmoks kaip reikiant elgtis besisveikindamas.

Lig šiol buvo kalbama apie trumpą pasisveikinimą, einant pro šalį. Dabar pažiūrėsime, kaip reikia sveikintis, jei ketinama su kuo pabūti ilgiau arba bent valandėlę pasikalbėti, jei ateina pas mus svečias ar sutinkame pažįstamus, būdami patys svečiuose. Visais tokiais atsitikimais reikia, mandagiai pasveikinus, ilgiau ar trumpiau pasikalbėti. Su gerais pažįstamais sveikinamės nuoširdžiai ir meilingai, bet jokiu būdu nebalsiai. Jei žmonės, su kuriais esame papratę apseiti meiliai ir bičiuliškai, kitiems esant ūmai šalti ir sangūs, tai be galo užgauna ir šaldo.

Su nepažįstamais žmonėmis reikia sveikintis labai mandagiai, ypač jei jie ateina pas mus kitų siunčiami ar kitų reikalais. Niekados neužmirškime paprašyti juos atsisėsti, nors jų atėjimas būtų mums ir labai ne laiku. Čia juk ne jų kaltė.

Daugeliui opi vieta yra nepažįstamų žmonių supažindinimas. Supažindinimo, arba vadinamojo pristatymo, taisyklės yra nepainios ir doriškai pagrįstos. Pristatyti reikia visados ir tuojau, kai tik prie dviejų ar daugiau besikalbančių asmenų prieis dar vienas, kuriam nors anųjų dar nepažįstamas. Būtų labai nemandagu liepti jam stovėti, kaip nebyliui, o nebūdamas pristatytas kalbėti jis negali. Taigi sakoma: „Ar galiu supažindinti ponus... ponias.. Ir, švelniai rodant ranka pristatomus asmenis, reikia pasakyti jų pavardes. Atsiminkime, kad reikia visados pristatyti jaunesnįjį senesniajam, žemesnįjį vyresniajam, panelę poniai, paskiau atėjusius jau esamiems, ir dėl to tų pirmųjų vardai yra sakomi pirmiau. Žinoma, vyrus reikia visados pristatyti moterims.

Kits kitam nepristatytieji žmonės yra nepažįstami ir nesisveikina, nors ir kasdien kits kitą gatvėje susitikdami. Jei atsitiktinai jiems tenka ilgiau kalbėtis su vienas antru, jie turi viens antram pasakyti savo pavardes, laikydamiesi augščiau nurodytų taisyklių. Bet daug geriau paprašyti bendrus pažįstamus, kad mus pristatytų. Tuomet tas bendras pažįstamas sako: „Panelė X norėtų tamstą pažinti". Asmuo, kuriam kas nors pristatomas, paprastai sako: „Džiaugiuos pažinęs tamstą" ir paduoda ranką. Prstatomajam nereikia nieko sakyti, tik mandagia nusilenkti. Reikia gerai įsidėti į galvą: žemesnis ar metais, ar vieta, ar kuo kitu asmuo niekados tegu nekiša pirmas rankos augštesniam, taip pat tegu to nedaro vyras moteriškei. Jei vyresnis asmuo paduos jam ranką, jis turi ją mandagiai paspausti, jei ne, turi pasitenkinti nusilenkimu. Senesnėms moterims, dvasininkams ir augštos tarnybos padėties vyrams jaunos mergaitės daro reveransą. Bet jaunai mergaitei nepritinka sakyti vyrui, jog ji džiaugiasi jį pažinus.

Jei tas asmuo, kurs turi supažindinti, užmiršo savo pareigą, nesidrovėkime jam tai priminti, kukliai paprašydami: „Prašau supažindinti mane su X". Jei kas nors, kam reikia tai padaryti, nepristato, reikia mandagiai paklausti: Su kuo turiu garbę. Jei koks vyras pats prisistato moteriškei, nesant tuo laiku jokio bendro pažįstamo, tai jai nereikia sakyti savo vardo, jei tai atsitinka draugijoje, nes aišku, jog tas ponas žino, kas ji tokia. Kas kita svetur, kelionėje, ekskursijoje ir t. t.

Dideliuose susirinkimuose šeimininko pareiga yra supažindinti vėliau ateinančius svečius su jau esamais. Paprastai tėra sakoma atėjusio pavardė, o tasai gali pasiklausti apie kitus asmenis daugiau žinančius savo pažįstamus.

Gražiai ir laisvai elgtis dideliame svetimų žmonių būryje nėra lengva. Čia reikia praktikos ir mitrumo. Geriausiai padarysime laikydamosios kukliai. Tuo būdu galime greičiausiai rasti kokį asmenį, kurio maloniam vadovavimui galime save pavesti. Bet — atsargumas yra išminties motina. Todėl — ne tuojau viena širdis ir viena siela su mažai dar pažįstamais žmonėmis. Pirmiau pasižiūrėkime ir palyginkime.

M. Pečkauskaitė

VAKARINĖ MALDA — Nuotr. K. Daugėlos

Gražina Tulauskaitė

SUGRĮŽIMO VARPAI

Ledai upe atplaukia
Lyg mintys sunkios galvoj,
Kas pasitiks palaukėj
Ten — Panemunėj laisvoj.

Ar beržas svyruonėlis
Ties Nemuno krantu?
Ar vėjas tik ir smėlis,
Pašventintas krauju?

Liūdna pušis žiloji,
Nuleidusi rankas,
Dejuos, kad nežinojo,
Kur gali mus surast.

Vien kryžiai, ne, ne kryžiai —
Nematomi kapai
Pasveikins mus sugrįžus
Garsiau negu varpai.

Liet. Kat. Moterų Dr-jos veikla Lietuvoje

Senosios priespaudos laikais Lietuvos sūnūs dainavo: „Ten močiutė užlingavo raudomis mane, į krūtinę skausmą savo liejo nežinia". Ji ne tik prispaustos tautos skausmą liejo į vaikų širdis, bet ir juos rengė darbui ir kovai. Kaip šeimos židinio vaidilutė, ji budėjo tautinių, religinių ir dorovinių idealų sargyboje. Ji prie ratelio mokė maldaknygę skaityti, o „Aušrai" prašvitus, ji buvo knygnešių eilėse. Atgavus spaudos laisvę ir atsiradus šiokiom tokiom sąlygom kultūriniam ir visuomeniniam darbui, moterys sujudo organizuotis. 1907 m. įvyko pirmas lietuvių moterų suvažiavimas, o 1908 m. įsisteigė Liet. Katalikių Moterų Draugija Kaune. Tais pačiais metais ji įsteigė amatų ir namų ūkio mokyklą. Joje mergaitės ne tik namų ruošos ir praktiškų dalykų mokėsi, bet ir tikybos, lietuvių kalbos, istorijos gamtos mokslo ir kitų dalykų. Prie mokyklos steigiama skaitykla ir valgykla. Šeštadieniais mokykloje rengiamos jaunimo pramogos su paskaitomis, vaidinimais, lietuviškomis dainomis ir žaidimais. Per vienerius metus mokykla tapo ne tik mergaičių švietimo įstaiga, bet ir lietuvybės židinys aplenkėjusiame ir svetimtaučių valdomame mieste.

L. K. Moterų D-jos vaidmuo kyla. Po poros metų jau leidžia savo laikraštį „Lietuvaitę"; 1912 m. surengia namų ruošos kursus, kuriems išrūpina rusų leidimą paskaitas skaityti lietuvių kalba. Didžiojo karo metu draugija prarado savo įstaigas ir inventorių, bet jos veikimas nutrūko neilgam. Jai pasiseka išgauti iš vokiečių okupacinės valdžios leidimus susirinkimams ir dviems koncertams. Išleistas vėl laikraštis, nauju vardu: „Moterų Balsas". Karmelavoj įsteigiama ūkio mokykla mergaitėms. Paskelbus Lietuvos Nepriklausomybę, kurią dar reikėjo ginklu apginti, Kat. Moterų D-ja plačiai organizuoja savanorių ir pirmųjų kariuomenės dalinių šelpimą maistu, skalbiniais ir šiltais drabužiais.

Kuriantis Lietuvos valstybei, svarbu buvo, kad moterims būtų pripažintos lygios teisės su vyrais, kad įstatymais būtų saugojama šeima ir tėvų teisės vaikų auklėjimo srityje. Visus tuos klausimus svarstė kat. moterų suvažiavimas 1919 met. Kaune. Draugijos raginamos moterys gausiai dalyvavo rinkimuose į Steigiamąjį Seimą ir pravedė ten keletą savo atstovių, kurios gynė moterų interesus ir, dirbdamos įvairiose komisijose, prisidėjo prie valstybės darbo, tiesiant pagrindus Nepriklausomos Lietuvos gyvenimui.

Minimame suvažiavime buvo pakeisti dr-jos įstatai. Nutarta steigti dr-jos skyriai visoje Lietuvoje, buvo išrinkti centriniai organai ir numatyta kasmet šaukti skyrių atstovių suvažiavimus. Šiose metinėse konferencijose buvo svarstomi to meto aktualieji moterų ir tautos reikalai.

Trumpai suglausdama paminėsiu, kad prieš Lietuvos nelaimę, 1939 m. pradžioje, po savo vėliava „Tiesos ir Meilės" tarnyboje buvo sujungusi 42.000 moterų, kurios priklausė 405 skyriams. Lygiagrečiai veikė L. K. Moterų Dr-ja Vilniuje.

Visą plačią draugijos veiklą galima suvesti į keturias sritis:

1. Religinė - moralinė: Dr-jos metinės šventės, paskaitos, moterų rekolekcijos, dorinio auklėjimo kursai (Kaune, 1938 m.) ir literatūra šiais klausimais.

2. Švietimo ir kultūros: ūkio mokyklos, įvairūs kursai (namų ruošos, sveikatos, pedagoginiai), paskaitos, spauda - laikraštis ir atskiri leidinia , vaikų darželiai, aikštelės, moterų darbų parodos ir konkursai.

3. Socialinė globa: Mergaičių Globos ir Motinos ir Vaiko sekcijos (jų įstaigos: mergaičių globos namai, darbo biurai, misijų stotys pasieniuose, Motinos Globos punktai, atskirų skyrių dirbami šalpos darbai).

4. Ūkinėje srityje: valgyklos, arbatinės, kooperatyvai ir Šeimininkių sekcijos veikla.

L. K. M. D-ja Kaune buvo pasistačiusi namus, kur buvo jos centro raštinė, „Moters" redakcija ir administracija, atliekamos patalpos išnuomuojamos.

Tam kilniam, didžiai nuopelningam ir plačiai išsišakojusiam darbui Nepriklausomoje Lietuvoje beveik visą laiką, nuo 1919 iki 1940 m., su vienerių metų (1927) pertrauka, vadovavo M. Draugelytė - Galdikienė. Jos pastovus idealizmas, giedras, kantrus ir taikus būdas, mokėjimas priimti kitų iniciatyvą, įvertinti kitų sugebėjimus ir pakęsti skirtingumus yra labai brangios charakterio savybės, kurios išlaikė ją taip ilgai centro pirmininkės pareigose. Lietuvos tragedija ir viso ilgamečio darbo katastrofiškas žlugimas jos nepalaužė. Tremtyje, Paryžiuje, ji vėl buvo Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos pirmininkė. Dabar, gyvendama Niujorke, ji nesišalina nuo JAV Liet. R. Kat. Moterų Sąjungos veiklos, nors ši savo veikimo pločiu ir būdu labai skiriasi nuo Lietuvoje praskinto kelio.

S. F. (T. Ž.)

---

* Dabartiniai pasilinksminimai yra atremti ne į žaismą, išreiškiantį dvasios atsipalaidavimą nuo kasdieninių rūpesčių, bet į aistrą, jieškančią pasitenkinimo grubiais pavidalais. Poetinis pradas iš naujųjų pasilinksminimų yra dingęs. Jie yra pasidarę tik pavargusio, suglebusio, tačiau aistringo, kūno skeryčiojimuisi * be grakštumo, be fantazijos, be gilesnio judėsių prasmingumo.

A. Maceina — „Saulės giesmė"

---

* **Europos Moterų Tremtyje** tarybos metinis posėdis perrinko valdybą. Pirmininke pasiliko populiarioji čekoslovakė Popanek. Iš lietuvių grupės įeina R. Sidzikauskienė, kuri eina iždininkės pareigas.

* **Kanados L. K. M. dr-jos** centro valdyba pasiskirstė pareigomis: dr. V. Giriūnienė, pirmininkė; med. gyd. A. Mališkienė, iždininkė; G. Rudinskienė, sekretorė. Centro valdybos adresas: 5712 Orleans Ave., Montreal, Que., Canada.

VIŠTIENOS MALTINIS

Nuo vištos krūtinėlių nulupti odą, paskui nupjauti mėsą nuo kaulų. Mėsą perleisti per mėsai malti mašinėlę, įdėti mirkytos baltos duonos, išplaktą kiaušinį, druskos, pipirų, svieste pakeptą smulkiai kapotą svogūną, viską gerai sumaišius sudėti į iš vištos odos pasiūtą maišelį. Užsiūti. Kepti vidutinio karštumo krosnyje, 350 laipsnių, nuolat laistant. Tinka duoti į stalą karštą ar šaltą. Puikus patiekalas bufetui.

J. VENCKUS, S. J.

LUIS PASTEUR

(Tęsinys iš pr. nr.)

Pasteurio pirmasis didelis išradimas: tartratų junginių asimetriniai kristalai. Tartratai yra labai skambus žodis, kuris graikų kalboje reiškia pragarą, o persų kalboje *„dord"* — nuosėdas, išmatas. Tai yra kristalai, kuriuos kiekvienas pažįsta mokąs dirbti vyną. Yra balti kristalai, arba raudoni, jeigu vynuogės raudonos, kurie nusėda vyną berauginant ant katilo sienų. Pasteur buvo pirmasis, kuris atrado, kad tų kristalų yra keturios rūšys: vieni ištirpinti suka poliarizacijos šviesą į dešinę pusę, kiti — į kairę, kiti visiškai nesuka; kuriuos vienus galima padaryti, kad suktų, o kiti visiškai nesuka. Poliarizacijos aparatas yra toks instrumentas, kuris dar vadinasi sakarimetru. Jo pagalba galima nustatyti cukraus kiekį skystimuose, pav. diabetikų šlapume. Pasteur paskelbė savo davinius Mokslo Akademi- paprastas pasisekimas ir negirjoje 1848 metais. Tai buvo nedėtas išradimas, kuris atvėrė naujus horizontus chemijai. Dar buvo taip pat įdomu, kad šitą junginį organizmai gali gaminti, toks grybelis, kuris vadinasi *Penecillum*. Jo profesorius: J. B. Dumas, žiūri ir neatsigėri savo mokinio laimėjimais. Jeigu dar prisiminsime, kad anais laikais ir geriausiuose universitetuose laboratorijos buvo šunų, kačių ir žiurkių landynės. Tokią landynę Pasteuras pavertė į savo laboratoriją. Prasčiausios vietos — pastogėj, ar sklepe — buvo skiriamos laboratorijoms.

Švietimo ministeris paskyrė Pasteurą profesorium į licėjų Dijon'e. Visi apgailestavo, kad Pasteuras nebegalės tęsti savo bandymų, nes visi žinojo, kad Dijon'e nėra tokių sąlygų, kaip Paryžiuje. Pabuvęs metus Dijon'e, gavo įsakymą persikelti į Strasburgą, kur ir nuvyko sausio mėnesį 1849 m. Universiteto rektorium buvo tuo laiku Laurent, didelis pedagogas, kuriam tuojau Pasteur padarė mandagumo vizitą, per kurį pastebėjo gražią ir laimingą Pasteur šeimą. Kaip tik šitoje šeimoje atrado savo būsimą žmoną, rektoriaus dukterį, kuri tapo jo ištikimiausia gyvenimo draugė. Pasteuras tęsia toliau savo tartratus: važinėja po Vokietiją, po Austriją, kad suradus tų cheminių junginių kasyklas.

1854 metais Ministerija paskiria Pasteurą Lilo Universiteto profesorium ir Gamtos Fakulteto Dekanu. Čia prasideda naujas Pasteuro laikotarpis: pradeda rūgimo arba fermentacijos studijas. Dideli chemikai, kaip Berzelius ir Liebig turėjo savo fermentacijos teorijas: fermentacija — grynai cheminis arba molekuliarinis pasikeitimo procesas: nė jokių gyvų celių nereikią. Pasteuras pradėjo studijuoti pieno rūgimo procesą, nuo pieno perėjo prie alkoholio rūgimo: vyno ir alaus. 1857 metais davė Mokslo Akademijai savo pranešimą apie fermentaciją.

Pirmą kartą teisingai Pasteuris pastebėjo, kad iš cukrinių produktų pasidaro alkoholis, anglies dvideginis, ir visa kita eilė pašalinių produktų, pav. glicerinas ir pan. Fermentacijos procesas esąs anaerobinis procesas, tai yra vykstąs be oro deguonio ir, kas svarbiausia, kad tą procesą atlieką gyvi padarai — įvairių rūšių grybeliai. Tuojau pat Pasteuras pritaikė savo išradimus gyvenimui. Buvo jo klausta, kodėl vynas sugęsta, kodėl pavirsta į actą, iš kur tie rūgimo grybeliai (mielės) patenka į vyno sunką? Pasteuras davė patarimą, kaip „gydyti" vyną ar alų, — reikią pakaitinti iki 50 laipsnių Celsijaus. Austrai praminė tą procesą *Pasteurizacija*. Šitas išsireiškimas ir šiandien tebevartojamas. Šiandien visi žino, kas yra *„pasteurizuotas pienas"*, tai yra toks pienas, kurį pašildo iki 62 C, kad ir džiovos bacilai būtų užmušti, nes prie tos temperatūros visos bakterijos miršta, bet nemiršta sporos, kurios kaitinimą atlaiko iki 100C. Palaukiama, kol sporos išsivystys, tada vėl kaitina iki 62C. Toks pienas, nors nėra absoliutiškai nuo bakterijų laisvas, bet kadangi šaltai laikomas, nedaugina bakterijų, — prie žemos temperatūros bakterijos nesidaugina. Kad vynas nepavirstų į actą, tai reikią pripilti vyno pilnus butelius. Iš kur paeiną grybeliai? Subrendusios vynuogės turi grybelį, neprinokusios vynuogės neturi tokio grybelio. Grybeliai paeina iš oro. Kaip atskirti tikrus grybelius, kurie raugina vyną, alų ir kt.? Atsakymas: su mikroskopu. Iki šiol niekas pasaulyje nebuvo taip kalbėjęs: atrodė netikėtini dalykai. Važinėjant po miestus, po svetimas šalis, jį kviečia vyno ir alaus fabrikantai, klausia patarimų. Pasteur paima keletą lašų vyno, ar alaus, nuėjęs į savo kambarį,, pažiūri per mikroskopą tuojau pasako, tas vynas, ar alus bus geras ar prastas, kaip surugs. Ir viskas vėliau pasitvirtina, kaip Pasteur buvo pasakęs. „Iš kur jis tai žino? — visi klausdavo.

SAVAIMINIS GYVIŲ ATSIRADIMAS arba Generacion Espontanea

Nuo senovės buvo ir mokytų žmonių, kurie manė, kad gyvi daiktai gali pasidaryti iš negyvų. Labiausiai žinomas pavyzdys buvo, kad dvėselėnoje savaime atsiranda kirmėlės, ir pan. Pasteuras su savo gudriais eksperimentais galutinį smūgį davė senąjai teorijai. Šiandieną visi žino, kad, jeigu sterilizuosi maisto produktus ir paskui neįleisi oro, kuriame visados yra bakterijų, tada tas maistas nepus. Į savaimines generacijas tikėjo ir Aristotelis, Virgilijus, Ovidijus, Plinijus.. Van Helmont, medikas, davė net receptą 17 šimtmetyje, kaip gauti peles: paimk nešvarius marškinius, įdėk į puodą, pridėk kviečių ir kiek sūrio ir savaime išsiperės pelės be tėvo ir motinos. Ir taip buvo kalbama ne juokais, bet labai rimtai. Su Pasteur visa tai pasibaigė.

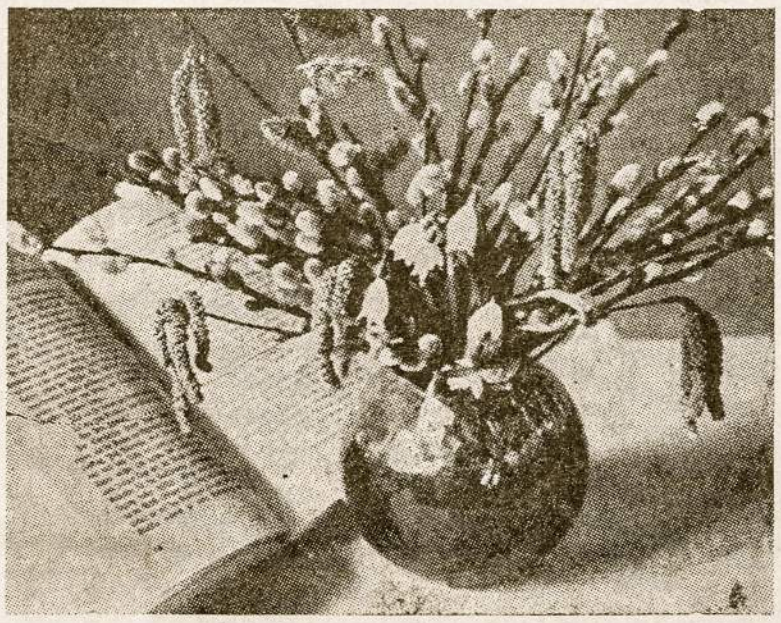

PĖBRINE

1845 ar 1847 pasirodė Prancūzije šilko kirmėlaičių liga. Anoje šalyje yra apie 3500 šilko gamintojų. Ir visi jie nusigyveno, nes nebegalėjo pagaminti šilko. Dalykas taip buvo baisus, kad žmonės nebežinojo ką bedaryti: pradėjo įvežti kiaušinėlių iš kitų kraštų: iš Italijos, iš Graikijos, iš Turkijos, iš pačių sveikiausių motinėlių. Atvyksta į Prancūziją ir suserga kirmėlaitės, gimusios iš tų kiaušinėlių. Valdžia kreipėsi į Pasteurą, kad jis surastų kokias priemones prieš tą baisią ligą. Pasteuras atsisakinėjo, sakėsi nieko nesuprantąs apie tas kirmėlaitės ir beveik jų nėsąs matęs. Pagaliau sutinko ir 1865 metais išvažiavo į Alais, Žemės Ūkio Ministerijos įgaliuotas. Pasteuras dar prieš išvažiuodamas pasiskaitė knygų apie šilko kirmėlaites, bet apie ligą mažai ką tesužinojo. Nuvykęs į vietą, apklausinėjo vietos žmones. Liga vadinasi *Pėbrine*, nuo žodžio *fėbrė* ką reiškia „pipirais apibarstyta, nes sergančios larvos yra taškuotos. Itališkai ta liga vadinasi *gattina* (katytės), nes sergančios larvos laiko galvutes pakėlusios ir kojytės išskėtusios, lyg tarytum norėtų pagauti pelę. Pasteur kelis metus studijavo tą ligą. Šiandien ta liga moskliškai vadinasi *Nosema bombycis*. Tą ligą sukelia vienaceliniai padarai, vadinami protozoarijais ir turi sporidijos, kaip ir maliarijos parazitai. Larvos ušsikrečia beėsdamos lapus, per kuriuos praėjo sergančios larvos, palikdamos sporas suišmatorius. Kaip tik Pasteur sužinojo, kaip užsikrečia, ir kaip paskui vystosi sergančiose larvose, tuojau pasidarė aišku, kaip kovoti. Ir ištiesų liga išnyko stačiai magiškai. Tai buvo didelis didelis Pasteurio nuopelnas. Šilko gamintojai buvo sakę, kad tas, kuris juos išmokys, kaip nugalėti Pėbrine, tam jie paminklą iš aukso pastatysią. Pasteuras ne tik išaiškino pebrinos apkrėtimo būdą, kad ta liga gali pereiti gimimo keliu iš vienos kartos ant kitos, kas iki šiol buvo visiškai negirdėjas dalykas, bet kartu išaiškino ir kitą šilko larvų ligą, kurią vietos žmonės vadina „morts-flats". Ta liga irgi paeina nuo mikrobų: *Bacillus bombycis*.

(Bus daugiau)

GALĖTŲ PIGIAU

Iškilmingos Višinskio laidotuvės Maskvoje. Pilietis Kacenbergas nustebintas jų puošnumu vis galvoja, kiek jos galėjo kainuoti. Pagaliau prieina jis prie milicininko ir klausia:

— Drauge milicininke, sakykit, kiek tokios laidotuvės gali kainuoti?

— Nežinau. Gal apie 100.000 rublių.

— Ui vei! — sušunka Kacenbergas. — Kam taip brangiai!! Tai švaistymas pinigų. Aš visą politbiurą palaidočiau už 5000 rublių.

— Ne didelės aistros nugali žmones, bet jų silpnumas joms pasiduoti. **Kraszewski**

— Aukso amžius buvo tada, kai auksas dar neviešpatavo. **Virgilijus**

— Didieji žmonės turi tikslus, mažieji — norus. **Napoleonas**

— Niekas negali būti laimingas be draugo, ir niekas negali būti juo tikras, iki jis netampa nelaimingas. **Laberijus**

JONAS GAILIUS

GUNDYMAI

Apysaka

(Tęsinys)

O pagunda tyliai kužda: „Be reikalo užtrenki duris. Juk šiaip ar taip nuobodžiauji. Vyras vistiek tavimi nesirūpina. Jam vistiek. Tau gi reikia žmogaus".

„Gerai darai: jei kerti piktžolę, tai kirsk nuo pat šaknų", atakuoja sąžinė. „Neprasidėk su juo, neįsileisk, geriau išeik iš namų..."

Stefanija ilgai negalvoja: ant galvos užsideda pilką skarelę, ant pečių užsimeta apsiaustą ir pro užpakalines duris išeina į miestą. Iš karto pasuka šalutinėmis gatvėmis, skubiais žingsniais žengia į miesto vidų ir nė nesidairo į šalis.

Ją užkalbina įsigėręs praeivis, bet ji nieko neatsako. Jai kažinką pasako budįs policininkas, bet jo žodžių neišgirsta.

Ji pati nežino, kur eina. Žino tik viena: bėga nuo žmogaus, kuris nori sudrumsti jos ramybę ir nerimą sukelti. Bėga nuo malonaus žmogaus, kaip nuo kokio priešo, nes ir skaudžioje nelaimėje nori likti ištikima savo priesaikai.

Staiga atsimena, kad senais laikais tokiu atveju žmonės jieškodavo prieglaudos bažnyčiose. Ten jų nepaliesdavo joks įstatymas nė bausmė.

Nepasijunta, kaip įeina pro dideles duris.

Bažnyčioje tamsu, tik amžinoji ugnelė mirksi prieš didįjį altorių ir kelios baigiančios degti žvakės mėto keistus šešėlius prieš Marijos statulą.

Viduje nėra nė vieno žmogaus. Tačiau baimė jos neima. Prisiglaudžia prie šalto pilioriaus, atsiremia į suolą ir rankomis užsidengia akis.

„Gelbėk mane, Motinėle, neleisk man susvyruoti! Sustiprink mane. Tau atvirai prisipažinsiu: bėgu nuo Balio, nes jis man pavojingas. Jaučiu, kad patinka man, kad leisčiausi į kalbas... Atėjau čia, nes daugiau nieko negaliu padaryti..."

Stefanija negali įžiūrėti Marijos veido. Ji tačiau žino, kad Jos rankose šypsosi Kūdikėlis ir tiesia į ją rankas.

„Pasitikėk manimi! Glauskis prie mano motiniškos širdies..." — ne, tai ne žodžiai, o kažinkokia aiški mintis smelkiasi į pačią sielą.

Ji daugiau nesimeldžia, nes jaučiasi perdaug nuvargusi. Jai užtenka tų sutemų, tos mistinės nuotaikos, kuri siurbiasi į jos sielą.

Gal ji taip rymo dešimts minučių, gal pusvalandį. Gal ji iš nuovargio buvo prisnūdusi, nes staiga krūpteli, pajutusi šiltą ranką ant savo peties.

Ak, tai žilagalvis klebonas ją uštiko bažnyčioje ir tylomis šnibžda:

— Jums, turbūt, sunku po tokios nelaimės... Bet nenusiminkite: vyras netruks pagyti ir gyvenimas vėl grįš į normalias vėžes...

Stefanijos akyse pasirodo ašaros. Ją pradeda jaudinti senelio kunigo tėviškas raminimas. Bet bažnyčioje ji negali meluoti; negali netiesos sakyti šiam pražilusiam Dievo tarnui, kuris vedė ją Dievo takais nuo pačios vaikystės.

— Brangus tėve, — atsako ji virpančiu balsu, — netik tai. Ta nelaimė tai tik Dievo malonė mūsų įrančiai šeimai. Aš atbėgau čia, norėdama pasilikti ištikima ne jam, bet savo priesaikai, padarytai jūsų akivaizdoje...

Kunigo ranka tebespaudžia jos petį, tik dabar nežymiai suvirpa.

— Šiandien žmonės, kurie lieka ištikimi priesaikai, yra šventieji. Pasimelsk, dūkra, už mane...

— Tėve! — nustebusi atsiliepia Stefanija. — Jus pasimelskite už mane! Aš kalta! Aš kartą daviau jam vilčių mane pamatyti.

— Aš kasdien Mišių metu jus *visus* prisimenu. Ir jus, ir juos visus. Prisimenu visus: ir stiprius, ir svyruojančius, ir silpnus. Labiausiai prašau mūsų Tėvą, kad pašalintų visas progas nupulti. Gal tai Jis jus atsiminė.

Susijaudinusi Stefanija įspaudžia veidą į rankas ir pradeda kukčioti.

— Tėve, ir už jį pasimelskite... už mano vyrą...

— Taip, ir už jį, mano dūkra. Žinau, kad jam ypatingai Dievo pagalba reikalinga.

Kunigas valandėlę tyli, paskum atsidūsta ir vos girdimu balso pasako:

— Taip, ir jį Dievas atsiminė. Kartais kūno nelaimė yra tikra Dievo malonė. Padėkokime jam... mūsų Tėvui...

Ir atsiklaupęs pusbalsiu sukalba kelis poterius.

Kai Kunigas atsikelia, akimirksnį žiūri tamsumose į Stefaniją ir tyliai sako:

— O dabar, dūkra, grįžk rami į namus ir Viešpats teesie su tavimi!

Balys, padėjęs telefono ragelį, užsideda lietpaltį, rudą skrybėlę ir, švilpaudamas „Oi, kas sodai do sodeliai", išeina į miestą.

„Jei ne dabar, tai turbūt niekad!" galvoja. „O visdėlto ji pasikeitė: tiesiog nesukalbama pasidarė. Tik kas supras moters sielą? Jei ji sako *ne*, greičiausiai visa siela šaukia: *taip!*".

Negaišdamas eina tiesiausiu keliu ir tvirtai tiki, kad vistiek pasiseks įsiveržti į šios moters tvirtovę. Tiki, kad svarbu tik ją sutikti, pažiūrėti į akis, pasakyti gerą komplementą, o viskas eis kaip reikiant.

Balys Montvydas — žmogaus ne be praeities. Kai tik jis susipažino su Aldona, kai pradėjo su ja viešai rodytis, tuojau ėmė sklisti kalbos apie jo neaiškius santykius su banko direktoriaus Vaitkūno žmona. Žmonės kalbėjo, kad tik griežta vyro intervencija ir išsikėlimas į nežinomą vietą apsaugojo Vaitkūnų šeimą nuo tragedijos. (Bus daugiau)

"LEITENANTAS ANTANAS" Avellanedoje

Š. m. rugpjūčio 20 d., šeštadienį, 21 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda, BIRUTĖS DR-JA stato didelį veikalą

LEITENANTAS ANTANAS.

Po vaidinimo „Birutės" mergaičių choro dainos ir „Birutės" Tautinio Ansamblio šokiai.

Po programos šokiai iki 3 val. ryto.

Visus kviečiame atsilankyti į šį meno ir šokių vakarą!

Rengėjai

PRANEŠIMAS

Pranešame, kad J: E. Vysk. Brizgio apsilankymo proga rugpjūčio 7 d. *bus suteiktas Sutvirtinimo sakramentas Aušros Vartų liet. bažnyčioje.*

Sutvirtinimo sakramentą gali priimti visi, kurie: krikštyti, dar nei kartą nepriėmę Sutvirtinimo sakramento, Dievo malonės stovyje (priėję išpažinties), turį Sutvirtinimo sakramento tėvą (berniukas), ar motiną (mergaitė). Sutvirtinimo tėvai turi būti krikštyti, priėmę Sutvirtinimo sakramentą, jei vedę, vedę katalikų bažnyčioje ir turį 14 m. amžiaus.

Norintieji priimti Sutvirtinimo sakramentą J. E. Vysk. V. Brizgio atsilankymo proga turi užsirašyti Aušros Vartų liet. parapijos raštinėje ir gauti smulkesnių informacijų dėl tinkamo pasiruošimo.

* **Benjeminas Činskis** iš Santa Fe lankėsi Bs. Aires pas savo gimines Nudus, Sarandi. Jaunuolis studijuoja muziką ir anglų kalbą ir dirba įstaigoje. Ta proga taip pat aplankė Aušros Vartų liet. parapiją.

* **V. Naruševičius**, Florencio Varela mieste (calle Nr. 4, Villa 9 de Julio) atidarė maisto produktų, gėrimų ir įvairių prekių krautuvę ir daro pažangą.

BERISSO

J. E. VYSK. V. BRIZGYS BERISSE.

Rugpiūčio 6 d. 18 valandą vakaro „Mindaugo" dr-ja savo patalpose rengia arbatėlę J. E. Vyskupo Brizgio pagerbimui. Norintieji dalyvauti, prašome kreiptis dr-jos raštinėn, Napoles 4269.

A. a. J. BURBA

Berisse, 1955 liepos 9 d. mirė prieškarinės imigracijos lietuvis Juozas Burba. Velionis buvo kilęs iš Telšių vals. 1884 m. gimęs ir 1906 metais atvyko Argentinon. Anksčiau priklausė lietuviškoms dr-joms. Buvo vienas iš „Mindaugo" dr-jos steigėjų ir kelis metus be jokio atlyginimo išlaikė raštinę. Nuo 1943 m. nepriklausė jokiai dr-jai, Mindaugiečiai pagerbdami savo kūrėją uždėjo gyvų gėlių vainiką. Velionis paliko liūdinčią žmoną Veroniką ir dvi dukteris: Veroniką - Baubienę ir Pauliną - Kalvelienę. Sekančią dieną buvo palaidotas Eva Peron miesto kapinėse. Lai būna lengvos La Platos upės smiltys. Amžinai ilsėkis!

Juozo Into sveikata pagerėjo ir jau pradeda vaikštinėti.

Ponia Ona Oksienė šiomis dienomis rimtai susirgo ir gydosi savo namuose.

HURLINGHAM

PASISKIRSTĖ PAREIGOMIS

Palomare, p. A. Nakučio namuose įvyko buvusios ir naujai išrinktos Hurlinghamo Apylinkės valdybos bendras posėdis. Dalyvaujant Ap-kės Revizijos Komisijos pirm. p. A. Nakučiui ir sekr. J. Mikalčiui, naujoji v-ba perėmė iš buvusios v-bos Apylinkės knygas ir iždą. Po to naujoji v-ba pasiskirstė pareigomis sekančiai. Pirmin. kap. Viktoras Diminskis; vice-pirmin. Elena Noreikaitė - Bubnovienė; sekr. Antanas Lebeda; iždininkas Klemensas Juškevičius ir narys Antanas Gobis. Revizijos Komisija: pirm. Juozas Nakutis; sekr. Juozas Mikalčius ir narys p-lė Rosita Židelytė. Po posėdžio, maloni ir vaišinga šeimininkė p. M. Nakutienė visus dalyvius nuoširdžiai vaišino.

Reikėtų pridurti, kad šią energingą v-bą sudaro asmenys, kurie šį tautinį darbą nuo seniau dirbo ir dabar dirba, jausdami meilę ir prisirišimą savo mielajai Tėvynei. Jie turi gražių sumanymų, kuriuos įgyvendinti padės jiems jų ryžtingumas ir tautiečių talka. Tik nesusipratėliai gali neįvertinti taip naudingų, v-bos dedamų pastangų lietuvių tarpusavio bendradarbiavimui.

Palinkėkime Apyl. v-bai ir toliau dirbti su meile ir ryžtingumu mūsų mielai Tautai.

K. iš H.

HURLINGHAME RUOŠIAMASI MINĖTI RUGSĖJO AŠTUNTĄJĄ.

Iš pasikalbėjimo su Hurlinghamo B-nės pirm. V. Diminskiu teko patirti, kad Apyl. v-ba š. m. liepos mėn. 9 d. savo posėdyje nutarė surengti Tautos šventės, Rugsėjo 8 d. minėjimą Huhlinghame. Iš ryto Hurlinghamo bažnyčioje numatomos iškilmingos pamaldos, po to tam tikslui išnuomuotoje salėje bus paruošta šiai iškilmingai dienai pritaikyta įdomi programa. Programa žada būti ne ilga, bet rimta ir labai įdomi savo turiniu, kaip ir pridera tokiam iškilmingam momentui. Po programos vaišės ir šokiai.

Susidomėjimas minėjimu didelis, žada atvykti mūsų tautiečiai ir iš tolimų apylinkių. Minėjimo laikas ir vieta bus paskelbti Apyl. v-bos skelbimuose.

K. iš H.

ROSARIO

GIMTADIENIO VAIŠĖS

Liepos 9 d. didelis būrys lietuvių susirinko pas p. p. S. ir K. Tičionius. Mat, buvo dukters Olgytės gimtadienis. Ta proga tėvai iškėlė labai šaunius pietus. Pietuose dalyvavo visi Tėvai Marijonai. Olgytė susilaukė labai daug vertingų dovanų. Reikia pažymėti, kad mergytė labai gabi deklamuotoja, tad joks lietuvių parengimas neapseina be josios dalyvavimo. Abudu tėvai yra lietuvių parapijos garbės rėmėjai.

MIRĖ JURGIS PALAIKIS

Savo namuose mirė Jurgis Palaikis. Gavo širdies priepuolį. Paliko liūdinčias žmoną Mariją Bardaitytę, sūnus Adolfą ir Albiną, V. Palaikienę, anūkus Hektorą ir Elzę ir daug draugų. Labai iškilmingai buvo palaidotas liepos 11 d. Galves kapinėse. Religines apeigas atliko Tėvai Marijonai.

* **Antanas Barzda** mirė liepos 12 d., ir palaidotas Grandero Baigorria kapuose. Paliko liūdinčius: žmoną Eleną, seseris: Oną Juknienę, E. Balzeka ir gimines Albertą Juknį, Emiliją Juknytę ir kitus artimuosius.

MŪSŲ LIGONIAI

Tebeserga Italų ligoninėje, p. Al. Palaikis, nors paskutiniu laiku yra sveikata žymiai pagerėjus. Jau 10 mėnesių kaip guli ligoninėje.

* Sindicato de la Carne ligoninėje yra du lietuviai: V. Zakevičius ir P. Barisas.

MALONŪS SVEČIAI

Katalina ir Jonas Čekanauskai grįždami iš Kordobos po žiemos atostogų su savo trimis vaikais sustojo ir aplankė šv. Kazimiero lietuvių bažnyčią Rosario mieste. Važiavo nuosavu autu. Svečiai gerėjosi mūsų lietuvių bažnyčia ir paliko stambią auką mažinti bažnyčios skoloms.

NAUJA STATYBA

P. Pundžiai mergaitės gimtadienio proga iškilmingai atšventė namo įkurtuves. Po daug mėnesių darbo atsirado puikus namas su atatinkamais kambariais. Buvo gražios vaišės ir linkėjimai Pundžių šeimai.

TEMPERLEY

BENDRUOMENĖS REIKALAI IR MES

Šį savo kuklų straipsnelį noriu pridėti, kaip priedą, prie jau tilpusio vykusiai parašyto p. L. Sruogos Bendruomenės reikalu.

Bendruomenės reikalai ir jos siekimai — mūsų visų reikalai ir rūpesčiai. Veikiantiems asmenims Bendruomenės vadovaujamose eilėse gerai yra žinomi kokie jie yra ir kliūtys kurios iškyla; o dar daugiau ten, kur jau yra susitvėrusios draugijos vienokių ar kitokių pažiūrų.

Dauguma senųjų draugijų narių, užsiminus apie Bendruomenę, sako: „Mes jau turime sutvėrę Bendruomenę..." Diskusijos arba įtikinimas, priešingai, yra gana painus. Tiesa, kad tuose rajonuose, kur nebuvo įkurtų kitokių draugijų — Bendruomenė turi plačią veikimui dirvą.

Kas link Apylinkių pakeitimo į klubus ir atsipalaidojimo nuo Centro, tai, atrodo, visgi labai rizikinga: gali įvykti nusivylimų. Apylinkei pasiskelbus klubu ir nustojus ryšių su Centru, — iš jos galima laukti netikslumų; turint mintyje, kad per penkius gyvenimo metus daugumas Bendruomenės narių dar nespėjo giliau įsisąmoninti, kokia yra Bendruomenės misija užsieny.

Iš praktikos mes matome, kad čia veikiančiųjų draugijų yra dvi rūšys: katalikiškos arba ateistinės; nekalbant jau apie Maskvos apmokamus ir pusiau slaptus veikiančius komunistų sambūrius.

Žinant esamųjų draugijų ideologijas, tad realiai galime spręsti ir tvarkyti ir Bendruomenės reikalus: nes Bendruomenė tai yra visų pažiūrų kilnus lietuvybės simbolis Būtų kilnu ir pavyzdinga, kad mes ir toliau tą Bendruomenę remtume ir ugdytume: parodytume kultūringam pasauliui, kad ir mes lietuviai galime ir mokame savo tautinius reikalus spręsti „angliškai". Kol dar nėra įvykę tie kilnieji mūsų idealai — turime veikti praktiškai: — arsime tokiais jaučiais, kokius turime.

Pertvarkant šį opų reikalą reikia gerai įsidėmėti į painias ir, rodos, bereikšmingas detales.

Bendruomenės narys nesutiks, kad pakeitus Apylinkę klubu, pasikeistų iki šiolei joje vyravusi dvasia. Tokio klubo likimas iš anksto jau žinomas: išnykimas.

Kas dėl vadovaujamose sferose esamųjų asmenų, ar tai jie būtų seni amerikonai, ar naujokai, tai manau, kad čia nėra ir negali būti kliūčių Bendruomenės gyvavimui. Ši iškeltoji tema p. L. Sruogos yra įdomi visiems, todėl būtų naudinga, kad šiuo reikalu tartų žodį daugiau mūsų Kolonijos veikėjų. O galutinis žodis apie tolimesnę Bendruomenės veiklą priklauso visuotinam narių susirinkimui.

Mok. A. Repečka

Temperley

Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjungos ATSIŠAUKIMAS

1955 m. birželio 13 d.

Prieš kurį laiką „Laisvojoje Lietuvoje" (240 Nr.) pasirodė žinutė, kad Jonas Rimašauskas yra paruošęs spaudai knygą „Sovietinis Genocidas Lietuvoje", kurią ištleisianti buv. Politinių Kalinių Sąjunga. Knygos išleidimas kainuosiąs apie $ 7.000.—, todėl iš anksto renkama prenumerata.

Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjungos Centro Valdyba pasiuntė „Laisvosios Lietuvos" redaktoriui raštą, prašydama paskelbti jį spaudoje. Rašto turinys buvo šis:

„Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjungos Centro Valdyba atkreipia visuomenės dėmesį, kad Jonas Rimašauskas minėtai knygai medžiagą surinko Sąjungos pavedimu ir parama, tačiau minėtos knygos redakcija nėra mačiusi nei jos aprobavusi, o taip pat nėra įgaliavusi p. Rimašauską ją spausdinti ar platinti Sąjungos vardu".

Tą raštą pasirašė visa Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjungos Centro Valdyba. Deja, „Laisvoji Lietuva" šio rašto iki šiol dar nepaskelbė. Dar daugiau: gegužės 26 d. (Nr. 243) ji, o taip pat ir „Draugas" (birželio 1 d. Nr. 127) atspausdino straipsnelį „Paminklas komunizmo aukoms", po kuriuo pasirašė Liet. buv. Polit. Kalinių S-gos Chicagojė Valdyba. Straipsnelyje lietuvių visuomenė prašoma iš anksto užsiprenumeruoti knygą „Sovietinis Genocidas Lietuvoje", pinigus siųsti Mr. Juozas Žičkaus vardu. Skelbiama, kad knygą leidžia Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjunga Chicagoje.

Atkreipiame dėmesį, kad straipsnyje minimas knygos leidėjas (Lietuvių buv. Politinių Kalinių Sąjunga Chicagoje) neturi nieko bendro su **Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjunga**, kuri Jonui Rimašauskui buvo pavedusi tvarkyti Tautinės Martyriologijos skyrių. Tačiau Jonas Rimašauskas neturi jokių įgalijimų surinktos medžiagos spausdinti be Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių Sąjungos Centro Valdybos žinios bei sutikimo.

Šį raštą skelbiame dėl to, kad vėliau visuomenė nekaltintų mūsų, kaip už „Stop Genocide" Ženklelius, kuriuos Jonas Rimašauskas platino Lietuvos Rezistencijos buv. Politinių Kalinių vardu, bet iki šiol dar nėra už juos atsiskaitęs ir tuo reikalu visai neatsako į Centro Valdybos raštus.

LIETUVOS REZISTENCIJOS BUV. POLITINIŲ KALINIŲ SĄJUNGOS CENTRO VALDYBA

Kun. Vytautas Pikturna
Vaclovas Alksninis
Juozas Kojelis
Povilas Žičkus
Kun. Jurgis Paransevičius
Vaclovas Sidzikauskas
Dr. Bronius Nemickas
Jonas Šlepetys.

MONTEVIDEO

Birželio 26 d. U. L. K. Vyrų Komitetas suruošė iškilmingą pobūvį Jonų pagerbtuves. Šventė prasidėjo pamaldomis, kurios buvo Cerros liet. bažnyčioje 10 val. ryto. Pamaldas laikė kun. Jonas Bružikas, S. J. Žmonių buvo pilna bažnyčia. Galima džiaugtis, kad bažnyčią lankančiųjų skaičius nuolat didėja. Po pamaldų visi rinkosi į parapijos salę, prie gražiai papuoštų stalų.

Šventę atidarė įžanginiu žodžiu U. L. K. V. Komiteto pirm. J. Ščesnulevičius. Pirmininkas pasveikino lietuvių parapijos kleboną kun. Joną Bružiką ir jo padėjėją J. Giedrį. Nepamiršo pasveikinti ir kitus Jonus. Po to kalbėjo senas veikėjas J. Mockevičius, Kultūros Dr-jos pirm. P. Stanevičius, V. Doleris, J. Jazauskas, kun. P. Daugintis, S. J., J. Giedrys, S. J. ir J. Doleris.

U. L. K. Moterų D-jos vardu sveikino V. Vidžienė, įteikdama jezuitams: kun. J. Bružikui, J. Giedriui ir P. Daugintiui po dovaną. Jie visai Moterų D-jai padėkojo už gražias dovanas, nepamiršdami, kad O. Zukelienė ir O. Vuljerienė padarė rinkliavą ir nupirko dovanas.

Dėkodamas klebonas J. Bružikas palinkėjo visiems vieningai dirbti Dievo ir Tėvynės labui ir solidariai veikti kolonijos naudai. Vaišėse dalyvavo kun. S. Grigaliūnas, K. Čibiras, p. Grišonienė ir kiti. Buvo graži nuotaika. Ponios Rokienės padovanotą tortą laimėjo J. Mineika, bet jis perleido svečiams, kurie buvo dėkingi už šventės dalyvio gerumą. Šventė buvo užbaigta įdomia filma.

Tikimės, kad vyrai ir toliau nenustos energijos ir dirbs mūsų kolonijos gerui.

M. C.

BALSTOGĖJE MIRĖ LENKŲ ARKIV. JALBŽYKOVSKIS

Vilniaus arkivyskupą metropolitą Romualdą Jalbžykovskį palaidojo Balstogėj š. m. birželio mėn. 22 d. Mirė birželio mėn. 19 d. sulaukęs 75 m. amžiaus. Velionis buvo bolševikų pašalintas iš Vilniaus ir apsigyveno Balstogėj, kur išbuvo ligi mirties. Mirčiai prirengė jį jo sufraganas vysk. Vladislovas Sušinskis.

Lenkų spaudos pranešimu, arkivyskupo laidotuvės buvo virtusios milžiniška patriotine demontstracija. Joje dalyvavo gausinga, suplaukusi iš visų Lenkijos kraštų minia. Įdomi detalė — Varšuvos bolševikinis radijas apie jo mirtį paskelbė tik po laidotuvių, konstatuodamas tik mirties faktą ir pavadindamas jį Baltstogės vyskupu, kai tuo tarpu tokios vyskupijos nėra. Baltstogė priklauso Vilniaus vyskupijai. Lenkai tuo piktinasi ir Varšuvos vyriausybei daro priekaištą, kad bolševikai, biją žodžio „Vilnius".

BRAZILIJA

MELDĖSI UŽ LIETUVOS IŠLAISVINIMĄ

Lietuvos okupacijos 15 metų liūdna sukaktis buvo labai plačiai paminėta visoje Brazilijoje. Rio de Janeiro kard. Dom Jaime de Barros Camara patvarkymu birželio 19 d. buvo skirta maldai už Lietuvos išlaisvinimą, už ištremtuosius į Sibirą lietuvius ir kitų komunizmo persekiojamų tautų narius. Brazilijos parlamento narys Euripiedes Cardoso de Manezas pasakė per Radio National kalbą, kurią pertransliavo visos didžiosios Brazilijos stotys, nušviesdamos tragišką lietuvių tautos padėtį sovietinėje okupacijoje. „Šiandien milijonai brazilų, — kalbėjo atstovas, — nuo Amazonės ligi Argentinos sienų siunčia maldas. Augščiausiam už Lietuvos išlaisvinimą iš maskvinio bolševizmo". Didžiojoj Rio de Janeiro spaudoj pasirodė straipsnių ir komentarų, reiškiančių užuojautą lietuvių tautai. Plačiausiai skaitomas Brazilijos sostinės dienraštis „Journal Do Brasil" kelių šimtų eilučių straipsniui uždėjo antraštę: „Bažnyčia išklausė lietuvių balso". Straipsnyje plačiai nušviesta lietuvių tragiška padėtis ir krašto bolševikinimas.

* **Kun. M. Tamošiūno** pastangomis nuo š. m. liepos pradžios Kolumbijoje pradėjo veikti lietuviška radijo valandėlė. Šios valandėlės programa transliuojama per Medellino valstybinę radijo stotį.

* „LTSR AT prezidiumo įsaku", pasirašytu š. m. liepos 1 d., „likviduoti" Druskininkų, Panemunės, Smėlių ir Žiežmarių rajonai. Atitinkamai nutarta pakeisti ir komunistinės LTSR konstitucijos 14 fragr. Minimieji rajonai išskirstyti tarp kitų rajonų. Tuo būdu okup. Lietuvoj iš 87 buvusių rajonų beliko tik 83.

VYČIŲ DRAUGIJA RUOŠIA

DIDELĮ MENO VAKARĄ

š. m. rugpjūčio 27 d., šeštadienį, 20,30 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Programoj:

1. Atidarymo žodis
2. Dviejų veiksmų komedija „Gavau žmoną"
3. Vieno veiksmo komedija "Escandalo Aristocratico"
4. Šokiai, grojant orkestrui "Sao Paulo".

Visus maloniai kviečiame dalyvauti!

RENGĖJAI

Motiną ir žmoną

A. a. Antaniną Vaitkevičienę

palaidojus, Birutei Vaitkevičiūtei, V. ir B. Šerkšnams ir K. Vaitkevičiui, reiškiame gilią užuojautą

Alė ir Vyt. Namikai

Mielai sesutei M. Palaikienei ir Jos sūnums: Albinui ir Adolfui, netekusiems savo šeimos Tėvo ir mylimo vyro

a. a. Jurgio Palaikio,

iš gilumos širdies reiškiu brolišką užuojautą, kartu liūdėdamas

A. Kevėža

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ ANTANINA VAITKEVIČIENĖ

Liepos 14 d. Argentinos lietuvių kolonija neteko brangaus asmens — Antaninos Vaitkevičienės. Velionė buvo gimusi Lietuvoje, Trakų apsk., Kruonių v., Gimteikiškių k. Po mėnesio laiko buvo išvežti Maskvon. 1918 m. grįžo su tėveliais į vos atsikuriančią Lietuvą. Jos tėvas buvo medicinos felčeris Artilerijos pulke A. Panemunėj. 1922 m. tėvui mirus šiltine, liko našlaitė. Lankė Šančių progimnaziją, bet, trūkstant lėšų, turėjo ją apleisti ir ieškoti kur kitur pragyvenimo šaltinio. Pramokusi mašinraščio metus laiko dirbo mašininke. Ištekėjo 1926 m. Lietuvoje a. a. Antanina Vaitkevičienė priklausė Šaulių Sąjungai, Vilniui Vaduoti Sąjungai. Gyvendama A. Panemunėj vokiečių okupacijos laikais šelpė žydus ir daug kur yra pasižymėjusi savo veiklumu ir geraširdiškumu.

Velionė labai mėgo skaityti knygas. Turbūt nėra lietuviškos knygos, kurios nebūtų perskaičiusi. Pasitraukiant iš Lietuvos a. a. Antanina paliko ne mažiau kaip 2000 gražiai sutvarkytų knygų.

Velionė paskutiniu laiku gyveno Argentinoje, į kurią atvyko 1948 metais. Paliko giliam skausme savo vyrą Kazimierą, dukteris: Birutę ir Valę Šerkšnienę, bei daug draugų. Velionė palaidota sekančią dieną Chacarita kapinėse. Už velionę bus atlaikytos šv. Mišios liepos 24 d. 8 val. Aušros Vartų lietuvių bažnyčioje.

Tebūna maloniai tautietei lengva Argentinos žemė!

Už a. a. Antaniną Vaitkevičienę liepos 24 d. 8 val. Aušros Vartų liet. bažnyčioje bus atlaikytos gedulingos pamaldos. Visus pažįstamus kviečiame dalyvauti.

K. Vaitkevičius

PADĖKOS

TT. Marijonams už suteiktą paskutinį patarnavimą ligoninėj, namuose ir palydint į amžino poilsio vietą, o taip pat visiems dalyvavusiems laidotuvėse velionės draugams, kaimynams ir pažįstamiems, nuoširdus ačiū.

K. Vaitkevičius

Mano mylimos žmonos Antaninos ligos metu davusiems kraują: p. Onai Ožinskienei, Dėdelienei, Veronikai Marcinkevičienei, Antanui Šantarui, Sergio Taunazzo ir tiems asmenims, kuriu pavardžių nepavyko sužinti, nuoširdžiai dėkoju

K. Vaitkevičius

Mirus mano mylimai žmonai, motinai ir uošvei, skausmo valandoje mus nuoširdžiai užjautusiems ir prisiuntusiems gyvų gėlių vainikus ir gėlių puokštes, kaip: p. p. J. Laurynaičiui, O. ir S. Deveikiams, L. Valiuškiui, P. ir O. Pavalkiams, B. ir K. Dėdeliams, Virganavičiams, Namikams, Jauniams, Petravičiams, Stašaičiams, Survilams, Mikelionienei, J. Bodai, fam. Haselbauer, Direkcijai ir personalui „Freie Presse", F. A. Nagrassus, personalui "Casa Nagrassus", p-lėms Nelidai Haselbauer ir netoliese gyvenantiems kaimynams, visiems reiškiame nuoširdžią padėką.

K. Vaitkevičius, Birutė ir Šerkšnai

Mielam bendradarbiui

KAZIMIERUI VAITKEVIČIUI SU ŠEIMA,

mirus mylimai žmonai ir motinai, gilaus liūdesio dienose, nuoširdžią užuojautą reiškia

„Laiko" Redakcija, Adm. ir Spaustuvė

Brangiai žmonai ir motinai A. VAITKEVIČIENEI mirus, mielam bendradarbiui

K. VAITKEVIČIUI SU DUKROMIS,

liūdesio ir skausmo dienose, nuoširdžią užuojautą reiškia

Vladė ir Jonas Gliosai

MIRĖ JURGIS GERVĖ

Birželio 28 d., sulaukęs 69 m. amžiaus mirė Jurgis Gervė. Buvo gimęs Lietuvoje, Kauno apskr. Į Argentiną velionis atvyko prieš 40 metų. Buvo mūrininkas. Paskutiniu laiku gyveno pas M. V. Normantus, c. Brandsene kurie Jurgį laike ligos prižiūrėjo. Buvo vienas iš pirmųjų „Vargdienio" Nemuno Draugijos steigėjų Berisse.

Velionis buvo nevedęs ir giminių Argentinoje nepaliko. Ilsėkis ramybėje, Tautieti!

AUKOS MUZIEJUI

L. T. Muziejui aukojo šie asmenys:

Katarina Liuolienė — rankšluostį ir lietuviško darbo gyvatę.

Pranas Liuolia — Klaipėdos išvadavimo savanorių medalį, Vilniaus seimo medalį su keturiais liudijimais, lietuviškų pinigų, 26 nuotraukas iš savanorių bei policijos gyvenimo, Lietuvos vaizdų ir veikėjų, kalnuotumo ir nuotakumo Lietuvos žemėlapį, Europa moderna žemėlapį, Noticias Graficas Europos karo žemėlapį, „Policija" 1926 m. žurnalų rinkinį, 1926 m. Policijos kalendorių, knygas: Gintaro krantas, 1926 m. Vasario 16, 1930 — Vytauto Didžiojo — metų Vasario 16, 1933 m. Vasario 16, Ūkininko skaitymai 1 Nr., Rateliai ir planetos, Veiveriai, Vidaus Reikalų Ministr. pasienio policijos Instrukcijos, žurnalus: Jaunoji karta, El arte en Lituania, ir Vilniaus Rytojus.

Gen. T. Daukantas — 7 Lietuvos veikėjų nuotraukas.

Elena ir Leonas Ryseliai — stalą.
Jonas Jankauskas — $ 100.
Morta Vibrantaitė — $ 100.
V. Januškevičius — $ 50.

Visiems aukotojams maloniai dėkoja

A. Mikelionienė
L. T. Muziejaus Vedėja

„LAIKO" SPAUSTUVĖ
pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.
Kreiptis:
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T.E. 20-9027

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIDŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.
Kainos prieinamos
Sav. Antanas Šalčiūnas
Juan B. Alberdi 925-31.
T. E. 60-2784.

PARSIDUODA NAMAS
iš keturių kambarių su visais patogumais prie lietuviškos vaikų kolonijos Kordobos kalnuose, prie pat Calamuchita ežero. Sąlygos labai prieinamos — truputį pinigais ir bankine paskola. Teirautis „Laiko" administracijoje.

SVARBESNIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybės adresas: Rambla Rep. de Chile 1606 esq. Larrañaga, Montevideo, Rep. O. del Uruguay.

* **Montevideo Liet. Kat. RADIO PUSVALANDIS** yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

ELEKTRICISTAS
* **PRECYZINĖ ELEKTROS TECHNIKA**
REMONTUOJAMA:
* **ŠALDYTUVAI - HELADEROS,**
* **RAŠOMOSIOS,**
* **SKAIČIUOJAMOSIOS MAŠINOS ir**
* **VENTILIATORIAI.**
Mėnesinis mokestis
DARBAS GARANTUOJAMAS
B. ASAKA
Dirbtuvė-taller: MEXICO 766 — **Butas:** MEXICO 950
T. E. 38 - 2950

* **MINKŠTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

LIETUVIŠKAS PENSIJONAS
c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli plažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.
Savininkas
JUOZAS VASILIAUSKAS

Moderniškų Baldų ir Sofų FABRIKAS
E. JUOZAS LISAUSKAS
Garibaldi 752
(Dvi kvadros nuo ligoninės)
Quilmes, F.C.N.G.R.

PARSIDUODA
Kavinė, baras ir salė "Confitería Albertito"
Kordoboje prie 9 kelio, 10 kvadrų nuo Kordobos vartų (Arco de Cordoba)

PARDUODAMAS NAMAS
su jame įrengta krautuve c. Aconcagua 520, Banfielde.
Didelis sklypas su medžiais.
Teirautis pas
VLADĄ VESELAUSKĄ

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS
GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKŠTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.
ATLIEKAMI ĮVAIRŪS STALIAUS DARBAI.
Savininkas
Jonas Janušis
COCHABAMBA 1811-17
Villa Scasso
T. E. 652 Tablada 0110

INŽ. ANATOLIUS DIČIUS
Catamarca 126 — Quilmes FCNGR
FABRIKAMS IR GYVENAMIEMS NAMAMS
Paruošia planus ir vykdo įrengimo darbus.
* **CENTRALINIS APŠILDYMAS (garo, vandens ar oro),**
* **SANITARINIAI ĮRENGIMAI, VANDENS SIURBLIAI,**
* **SKYSTOJO KURO IR GAZO DEGINTUVŲ INSTALIACIJOS**
* **VENTILIACIJA BEI DULKIŲ IŠTRAUKIMO SISTEMOS.**

LIETUVIAMS 20% NUOLAIDA
su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant **sužiedotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus.** Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — **Veltui.** Visi foto darbai ir filmų pardavimas.
L. Kančausko FOTO „REPORTER",
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS
COCHERIA „MITRE"
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.
B. Rivadavia 718 — T. E. 22 - 2045 — Piñeyro

SIUVIMO AKADEMIJA
Profesora ONA BALNAITYTĖ
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.
SINGER SISTEMA
Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

PARDUODAMAS NAMAS
labai geromis sąlygomis, kuris randasi nepaprastai gražioj vietoj su moderniškiausiais įrengimais, Olmas g-vėje, nr. 72, Eva Peron mieste. Teirautis pas J. Nakutį, Perdriel 625, El Palomar, F. C. G. S. M.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS
JUANA DAILYDĖ, vedėja
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

PARDUODAMAS NAMAS Kordobos kalnuose pirmos eilės turizmo zonoje. Namas turi 3 miegamuosius, didelę virtuvę, 2 sales, 2 vonias, šiltą ir šaltą vandenį. PARDUODAMAS visas arba pusė — priimamas PUSININKAS su labai mažu įmokėjimu. Kreiptis į JUOZĄ KONDRATĄ, c. Paraná 1724. OLIVOS.

BERISSO LIETUVIŲ UŽEIGA
VALGYKLA - RESTORANAS
Sav. **Br. Baltušis ir Alf. Žumbakis**
c. Nueva York 4708, Berisso.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS:** Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

V. RAMANAUSKAS
RADIO TECHNIKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64 - 4154

MAX GRIGA
RADIO TECHNIKAS
Daro ir taiso radio aparatus. Paima ir pristato į namus pagal susitarimą, c. Japón 1687, Cerro, Montevideo.

LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES
taisau ir parduodu naujus.
NIKODEMAS LEIPUS
Cangallo 192, Temperley,
T. E. 243-4702

* **MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Įvairiausių madų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **„PENSION LITUANA", sav. Juozas Palšis:** Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 19. —

* **CONDOR HOTEL, Villa Rumipal,** frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Cordoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.

* **„LIETUVA" Sav. V. Nalivaika.** Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, **Florida 165** (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33 - 9584.

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO** lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šeimininkai.

* **„ŽEMAITIJA", Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.**

Mr. V. Lisauskas
31 Norwood Ave.
Brooklyn 8, N.Y.
U.S.A

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

Franqueo Pagado
Concesión Nº. 4289

Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 485984

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $1.50. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

VIII METAI Nr. 144 — 23 DE JULIO

Iškilmingi pietūs J. E. Vysk. V. BRIZGIO ir Prelatų garbei.

Susipažinimo pietūs su garbingais svečiais įvyks š. m. rugpjūčio 7 d., sekmadienį, 13 val. Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

VAIŠIŲ METU KALBĖS JO EKSCELENCIJA

ir kiti svečiai aktualiais šių dienų klausimais, o mūsų Argentinos lietuviškoji kolonija, sveikindama garbingus svečius, išpildys trumpą meninę programą.

Pietus ruošia Aušros Vartų lietuvių parapija.

Bilietus į vaišes įsigykime iš anksto; gaunami Aušros Vartų liet. parapijoje, Mendoza 2280, Avell., T. E. 20 - 9027.

Kviečiami visi savo atsilankymu pagerbti mums brangius svečius!

VLADAS VESELAUSKAS IŠVYKO Į J. A. VALSTYBES

Liepos 19 d. norvėgų laivu „Hav" į J. A. Valstybes galutiniam apsigyvenimui išvyko mūsų kolonijos senas gyventojas ir vienas iš didžiųjų visuomenininkų p. Vladas Veselauskas.

Vl. Veselauskas Argentinoje gyvena jau virš poros dešimties metų ir visuomeninėj veikloj yra išvaręs platų barą, kuris liks mūsų kolonijos istorijoje. Jis buvo ne tik tautininkų veikėjas, įvairių komitetų narys, kalbėtojas, paskaitininkas, bet taip pat ir stiprus žurnalistas, dirbęs plunksnos darbą Argentinos lietuvių laikraščiuose. Ilgą laiką jis dirbo p. K. Kliaugos leidžiamose „Žiniose", vėliau bendradarbiavo ir kituose lietuviškuose laikraščiuose šiame krašte ir š. Amerikoje. Anksčiau bendradarbiavo tautinėje spaudoje Lietuvoje. Šiuo metu jis buvo Arg. Liet. Bendruomenės Centro Valdybos vicepirmininkas.

Baigęs Ukmergės gimnaziją ir pastudijavęs kurį laiką matematiką Vytauto Didžiojo universiteto Gamtos - Matematikos fakultete, Vl. Veselauskas išvyko pasidairyti po pasaulį, pasiekdamas Braziliją, vėliau apsigyvendamas Urugvajuje, o galiausiai atvykdamas į Argentiną. Bet net po dvidešimties metų nenurimo šiame krašte. Jis pasiryžo įvykdyti savo seną svajonę — grįžti Lietuvon arba, kol ten negalima, išvykti į š. Ameriką, kur lietuvių kolonija yra pirmaujanti pasaulyje. Su gailesčiu teko pažįstamiems, kurių p. Veselauskas turėjo tikrai labai daug, atsisveikinti savo ištikimą draugą, uolų tautietį, gerą žurnalistą, didelį kovotoją prieš komunizmą ir palinkėti jam laimingo gyvenimo naujame krašte.

Dėlto nenuostabu, kad liepos 18 d., p. Veselausko išvažiavimo išvakarėse susirinko nemažas būrys artimųjų jam paspausti ranką ir pasakyti sudiev. Jaukiame būrely buvo pasakyta net keletas kalbų, kuriose buvo nušviesti p. Vl. Veselausko nuveikti mūsų kolonijoje darbai. Atsisveikinimo kalbas pasakė kun. P. Garšva MIC, kun. J. Margis MIC, agr. A. Šantaras, J. Židelis, J. Nakutis, A. Repečka ir kt. Jiems trumpu jautriu žodžiu padėkojo p. Veselauskas. Išvykimo dieną į uostą buvo susirinkęs nemažas būrys artimųjų draugų ir giminių, kurie su ašaromis akyse pasakė sudiev išvykstančiam.

Savo uoliam bendradarbiui „Laiko" redakcija taip pat linki gerai įsikurti didžiausioje lietuvių kolonijoje Š. Amerikoje, bet kartu nepamiršti ir Argentinos lietuvių, kur tiek daug draugų yra palikęs.

GITARŲ KONCERTAS LIETUVIŲ SALĖJE

Š. m. liepos 16 d., kaip buvo skelbiama, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedoje įvyko p. K. Runimo išdirbtų gitarų koncertas ir paroda.

Tai bene bus pirmas tos rūšies koncertas lietuvių parengimuose. Meninę dalį atliko prof. Manuel Raul Antelo, Manuel Campos, Hector Francisco Antelo ir jaunuolis Jorge Raul Antelo, išpildydami solo ir trimis instrumentais bent penkiolika klasinių dalykų su dideliu pasisekimu. Gitarų skambėjimas buvo žavėtinas. Reikia pažymėti, kad p. K. Runimas savo gitarų gamyba pasiekė labai augštą kokybės laipsnį; o mums lietuviams pasididžiavimas, kad to pasiekė mūsų tautietis.

Po programos buvo parodytos trys koncertinės gitaros, kurių vertė pralenkia vienuolika tūkstančių pezų.

Gaila, kad svečių buvo mažokai. Matomai, lietuviai nesuprato ar nesitikėjo augštos kokybės koncerto, ir kai teko sužinoti, tai daugelis apgailestavo praleidę šią progą.

PADĖKA

Nuoširdžią padėką reiškiu Tėvams Marijonams už visokeriopą paramą ligos atveju; taip pat Katalikų Akcijos būreliui užsakiusiam šv. Mišias, kartu ir visiems kitiems tautiečiams, o ypač Seselėms Kazimierietėms, už gausias maldas siųstas Augščiausiajam sveikatos išprašymo reikalu, nes tik Dievo malonės įsiterpimu tegalima išaiškinti šį nuostabų pasveikimą. Ypatinga padėka priklauso kun. dr. A. Kleivai ir D. Šabūnaitei, savo nuolatiniu rūpesniu pagelbėjusiems mūsų šeimai sunkiais pergyventų dienų atvejais.

J. Gliosas

LIETUVIŲ CENTRAS

Š. m. liepos 30 d. 9 val. vakaro, Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda

ruošia

DIDELĮ MENO VAKARĄ

Jaunimo Teatras suvaidins Petro Vaičiūno trijų veiksmų komediją „Tuščios pastangos".

.... Visus maloniai kviečia atsilankyti Lietuvių Centras .....

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Savo aukomis lietuviškos spaudos darbą parėmė:

$ 140 — Gladis Gervelytė Music
$ 40 — Arnoldo Barsanti
$ 20 — Valentinas Vaitkevičius
$ 10 — Pranas Bardauskas
$ 10 — Juozas Povilaitis.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja „Laiko" Administracija.

AUKOS VARGONAMS

$ 100. — Katrina Pupelienė.

PADĖKA

Lietuvai Išlaisvinti Centro Argentinoje vardu turiu garbės tarti širdingą lietuvišką padėką gerb. gitarų luthier'ui p. Kvirinui Runimui už paaukotą pelną 407,90 pezų, kuris buvo gautas per Jo suruoštą parodą ir gitarų koncertą Lietuvių Salėje, Avellanedoje, kur dalyvavo žymūs koncertistai. Šiose Lietuvai liūdnose valandose kiekvienas lietuviškas darbas, kiekvieno lietuvio žymesnis pasireiškimas kaip tik yra tas grūdas, kuris sudėtas su kitais padės išvadavimo akcijai. Šis p. K. Runimo augštos vertės gitarų išdirbinys yra įrodymas svetimtaučiams, kad Lietuva ir lietuviai prilygsta visose meno ir fabrikacijos šakose kitiems, ir net juos pralenkia, o kartu yra įrodymas, kad Lietuvių Tauta verta laisvės ir nepriklausomybės ir verta lyginti su augštos kultūros tautomis.

Z. Jukневičius
L. I. C. A. Pirmininkas

VAIŠĖS P. P. PUPELIŲ NAMUOSE

Elena ir Vincas Pupeliai liepos 10 d. surengė savo sūnui Henrikui vaišes, jo 20-ties metų gimtadienio proga. Ta pačia proga buvo atšvęsta Elenos ir Vinco Pupelių 25 metų moterystės sukaktis. Pupeliai turi du sūnus: Henriką ir Feliksą. Gyvena Villa Matheo, c. Victor Manuel 1188. Dirba prie baldų. Iš ryto p. p. Pupelių intencija Hurlinghamo vietinėje bažnyčioje buvo atlaikytos šv. Mišios. Vaišėse dalyvavo Hurlinghamo lietuvių kolonijos kapelionas kun. A. Kleiva ir daugybė svečių. Reikia palinkėti jubiliatams dar ilgo ir laimingo gyvenimo.

* Šv. Mišios už neseniai mirusį a. a. Juozą Rastauską bus Aušros Vartų liet. bažnyčioje liepos 31 d. 11,30 val. Visi giminės ir pažįstami kviečiami dalyvauti.

PADĖKA

Nuoširdžią padėką reiškiame visiems dalyvavusiems a. a. Marijos Janušienės pirmųjų mirties metinių proga tiek šv. Mišiose, tiek Lietuvių Svetainėje ir bet kokiu būdu mums patarnavusiems. Ypač dėkojame kun. dr. K. Černiauskui už antkapio pašventinimą ir padėjusiems ant antkapio prisiminimo lentą.

Jonas Janušis ir Ona Janušytė

Šiomis dienomis kun. dr. A. Jušką atvyko į Pietų Ameriką. Čia jis išbus apie mėnesį laiko. Aplankys beveik visas valstybes. Pasaulio Lietuvių Archyvo vadovybė, pasinaudodama šia reta proga, kun. dr. A. Jušką įprašė ir įgaliojo pagyvinti istorinės medžiagos rinkimo darbą Pietų Amerikoje. Tad tų kraštų (kuriuos jis atlankys) lietuvių vienuolynai, parapijos, įstaigos, įmonės, organizacijos ir net pavieni asmenys prašomi su juo susitikti ir aptarti istorinės medžiagos rinkimą, persiuntimą ir kitus rūpimus klausimus išspręsti.

Vincas Liulevičius, PLA Direkto
Vincas Liulevičius,
PLA Direktorius.

PAKRIKŠTYTI LIETUVIŲ BAŽNYČIOJE

Jonas Albertas Žekys, Elenos Pranciškos Šovinytės ir Jono Žekių sūnus buvo pakrikštytas Aušros Vartų liet. bažnyčioje liepos 9 d. Krikšto tėvais buvo Marija Žekytė de Castromil ir Vladas Žekys.

Henrikas Antanas Šalčiūnas, Leontinos Daubaraitės ir Antano Šalčiūnų sūnus pakrikštytas Aušros Vartų liet. bažnyčioje liepos 10 d. Krikšto tėvais buvo Rožė Pasdagienė ir Bronius Bučys Bučinskas.

PRANEŠIMAS

L. T. Muziejuje yra organizuojamas **lituanistikos skyrius.** Jau yra nemaža surinkta senų lietuviškų knygų, žurnalų, laikraščių, žemėlapių, nuotraukų ir kt. dokumentų. Visa tai atspindės mūsų Tėvynės kultūrinį gyvenimą.

Jei kas turėtų muziejui tinkančių senienų ir norėtų jas paaukoti muziejui, kuris tarnaus ir savųjų ir svetimtaučių supažindinimui su Lietuvos garbinga praeitimi, prašoma kreiptis į lituanistikos skyriaus vedėją Kun. V. Šimanskį, Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As. T. E. 20 - 9027.

L. T. Muziejaus Vedėja

NAUJO PIJANINO ĮSIGIJIMO PROGA,

Š. m. liepos 24 d., sekmadienį, 18,30 val.
Lietuvių salėje, Brasil 835, Avellaneda,
Parapijos choras "MADRE DE LA MISERICORDIA" rengia

TAUTINIO IR KLASINIO MENO

VAKARĄ

Programoj:

1. **Iškilmingas naujojo pijanino atidarymas.**
2. Maršas — pijaninu išpildo **koncertistas A. SCARDINO.**
3. Parapijos choro „MADRE DE LA MISERICORDIA" KLASINĖS IR TAUTINĖS DAINOS.

PIRMĄ KARTĄ IŠGIRSIME ARGENTINUS DAINUOJANT LIETUVIŠKAI!

4. Tautiniai šokiai
5. Lietuvių ir argentinų pirmą kartą pasirodančių solistų dainos
6. "COYAS" — INDĖNŲ KARNAVALAS.
7. Tipiškas Gimenez orkestras.

Po programos ŠOKIAI.

Pelnas skiriamas naujojo pijanino ir vargonų naudai.

Rengėjai.

Inž. Jono Ramanausko ir Aldonos Semenaitės sutuoktuvės birželio 25 d. Berisse. Sutuoktuvių liudininkais buvo Ponia Semenienė ir A. Korsakas.

SPORTO KLUBO „KOVO"

treniruotės nuo birželio mėn. 1 d. buvo nutrauktos iki liepos 15 d. del nepalankaus oro ir šalčių. Pirmoji gausi sportininkų treniruotė įvyko liepos 15 d. 17 val. Po ilgesnių atostogų, krepšininkai kupini energijos pradėjo intensyvų darbą.

LAIKO ADMINISTRACIJOJ galima įsigyti:

BENAMIAI — Dr. J. Mikelionis
LAIMĖS GAIRĖS — Šv. J. Bosko
DON KAMILIAUS MAŽASIS PASAULIS — G. Guareschi
KOMUNIZMO PAGRINDAI — J. Venckus

SKELBIMAS

Savišalpos ir Kultūros Draugija Susivienijimas Liet. Argentinoje ruošia savo

DIDELĘ METINĘ ŠVENTĘ su VAIDINIMU, KONCERTU ir ŠOKIAIS

š. m. liepos 23 d., šeštadienį, 21 val. Dr. Vinco Kudirkos vardo salėje, av. San Martin 3175, Lanus Oeste.

Menine programos dalį atliks LIETUVIŲ MENO ANSAMBLIS „DAINA".

Šokiams gros sustiprintas BERISSO LIETUVIŲ ORKESTRAS. — Naujai dekoruotas salonas, jauki šviesa, rūpestingas svečių aprūpinimas. Laukiame Jūsų malonaus atsilankymo.

S. L. A. Centro Valdyba